

JAARVERSLAG 2019 & JAARREKENING 2019

Gemeenschappelijke Regeling
Publieke Gezondheid & Zorg Groningen

JAARVERSLAG 2019

EN

JAARREKENING 2019

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

PUBLIEKE GEZONDHEID & ZORG GRONINGEN

Opgesteld door het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling
Publieke Gezondheid en Zorg Groningen en ondertekend op 3 april 2020.

Dhr. P. Verschuren

Plv. voorzitter

Mevr. A. Usmany

Penningmeester

b.a. G. Wildeboer

1.	Inleiding	4
1.1.	Uitvoeringsorganisatie RIGG en GGD vormen de PG&Z	4
1.2.	Beter inzicht door een meer afzonderlijke verantwoording RIGG en GGD	4
2.	Jaarverslag GGD 2019.....	5
2.1.	Programma Gezondheid.....	5
2.2.	Deelprogramma Lokaal Gerichte Zorg & Jeugd.....	8
2.3.	Deelprogramma : Specialistische Zorg & Veiligheid.....	15
2.4.	Deelprogramma GGD Algemeen	20
3.	Jaarverslag RIGG	26
3.1.	Programma RIGG.....	26
4.	Paragrafen	29
4.1.	Paragraaf : Weerstandsvermogen en risicobeheersing	29
4.2.	Paragraaf : Financiering.....	36
4.3.	Paragraaf : Bedrijfsvoering	37
5.	Jaarrekening 2019	38
5.1.	Overzicht van baten en lasten.....	38
5.2.	Toelichting overzicht van baten en lasten.....	38
5.3.	Toelichting deelprogramma's Gezondheid (GGD)	39
5.4.	Toelichting deelprogramma RIGG	41
5.5.	Overzicht incidentele baten en lasten.....	41
6.	Balans	42
6.1.	Activa	42
6.2.	Passiva	43
6.3.	Waarderingsgrondslagen	44
6.4.	Toelichting balans Activa.....	47
6.5.	Toelichting balans Passiva	49
7.	Wet normering topinkomens	53
7.1.	WNT Bestuur PG&Z	53
7.2.	WNT - GGD	55
7.3.	WNT – RIGG.....	56
8.	Controleverklaring.....	58
9.	Bijlagen	59
9.1.	Bijlage 1 : Taakvelden	59
9.2.	Bijlage 2 : EMU-saldo.....	60
9.3.	Bijlage 3 : SISA verantwoordingsinformatie	61

1. Inleiding

1.1. Uitvoeringsorganisatie RIGG en GGD vormen de PG&Z

Voor u liggen de jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z) over 2019.

De gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg is per januari 2014 in werking getreden. Voorheen was er een gemeenschappelijke regeling samen met de Veiligheidsregio/Brandweer. De Veiligheidsregio is sinds 2014 een zelfstandige gemeenschappelijke regeling. De verbinding tussen veiligheid en gezondheid is formeel geregeld, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

De gemeenschappelijke regeling PG&Z biedt ruimte om ook taken op het gebied van zorg onder de regeling te brengen, in de titel aangeduid als '& Zorg'. In dat kader hebben de Groningse gemeenten de inkoop jeugdzorg gemandateerd aan het dagelijks bestuur PG&Z en de uitvoering belegd bij de uitvoeringsorganisatie RIGG. Deze is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling. Daarmee zijn er vanaf 2015 twee uitvoeringsorganisaties (GGD en RIGG) onder de vlag van PG&Z actief. Deze uitvoeringsorganisaties zijn voor wat betreft organisatie, administratie en financiën gescheiden van elkaar. In de jaarrekening van de PG&Z worden de financiële verantwoording van beide uitvoeringsorganisaties geconsolideerd en gezamenlijk gepresenteerd.

1.2. Beter inzicht door een meer afzonderlijke verantwoording RIGG en GGD

In deze jaarstukken vindt de verantwoording van de uitvoeringsorganisaties waar mogelijk afzonderlijk plaats, voor een goed inzicht in beide uitvoeringsorganisaties.

GGD en RIGG leggen in het jaarverslag inhoudelijk verantwoording af in de programmaverantwoording. In de programmaverantwoording wordt per (deel)programma verantwoording afgelegd over wat is bereikt, wat er voor gedaan is en wat het heeft gekost. Ook de verplichte paragrafen maken onderdeel uit van het jaarverslag.

In de paragrafen wordt ingegaan op de toereikendheid van de financiële positie en de financiering. De overige verplichte paragrafen zijn voor GGD en RIGG niet relevant en derhalve niet opgenomen. Het bijzondere van de PG&Z-regeling is dat deze geen eigen uitvoerend apparaat heeft. In art. 8 lid 2 van de regeling staat namelijk dat de gemeenschappelijke regeling opdracht verstrekt aan de gemeente Groningen om de werkzaamheden voor de gemeenschappelijke regeling uit te voeren. De PG&Z heeft dus strikt genomen geen eigen bedrijfsvoering (dit verandert met ingang van 2020).

In de jaarrekening PG&Z 2019 zijn zowel de geconsolideerde cijfers als de afzonderlijke cijfers van GGD en RIGG gepresenteerd. In de toelichting worden de afzonderlijke cijfers toegelicht van GGD en RIGG.

2. Jaarverslag GGD 2019

2.1. Programma Gezondheid

Inleiding

Gezond zijn betekent meedoen in de maatschappij, sociale contacten hebben en een gevoel van controle over eigen leven te kunnen ervaren. Daarmee is gezond zijn meer dan niet ziek zijn. Het is fijn als iemand weet wat hij/zij zelf kan doen. En het is belangrijk om op de juiste momenten het juiste advies te krijgen. Of de juiste hulp.

Het motto van GGD Groningen is 'samen werken aan gezondheid'. Zo'n 420 GGD-professionals werken dagelijks aan de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van alle inwoners van de provincie Groningen. Dit doen wij namens alle Groninger gemeenten. Gezondheid bevorderen, preventie en positieve gezondheid zijn daarbij belangrijke aandachtspunten.

Gezondheid betekent voor iedereen iets anders. Ieder mens ervaart zelf of hij zich gezond voelt of niet. Gezondheid kan beïnvloed worden door lichamelijke kwalen, zoals ziektes. Maar ook als iemand zich geestelijk niet goed voelt of sociale problemen heeft, kan hij/zij zich niet gezond voelen. Gezond leven kan op verschillende manieren; genoeg beweging, bewust omgaan met eten en drinken en een sociaal netwerk helpen hierbij. Gezondheid kan hierbij niet los worden gezien van een gezonde leefomgeving, waarin inwoners worden uitgenodigd tot gezond gedrag, met zo min mogelijk negatieve invloed op de gezondheid.

GGD Groningen werkt samen met de gemeenten en partners om de gezondheid van de inwoners in de regio Groningen te bevorderen. Op het gebied van de jeugdgezondheidszorg vervult de GGD een centrale rol. Voor gemeenten, zorg- en onderwijsinstellingen zijn wij tevens een vraagbaak voor informatie over leefwijze, gezondheid en zorg. GGD Groningen voert tal van activiteiten uit om de gezondheid van de burgers te beschermen. Ook doen we, in opdracht van een aantal gemeenten, het toezicht op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Wij helpen gemeenten een dagelijkse leefomgeving te realiseren die gezonder en veiliger is. De couleur locale staat hierbij centraal.

Samenvatting deelprogramma's jaarverslag GGD 2019

In 2019 bestond GGD Groningen 100 jaar! Om dit te vieren organiseerden we in april een Open Huis aan het Hanzeplein 120. Tijdens deze dag heeft GGD Groningen laten zien hoe we dagelijks bezig zijn met de gezondheid van de inwoners van Groningen.

GGD Groningen was de afgelopen 100 jaar onderdeel van de gemeente Groningen, maar 2019 was het jaar van de voorbereiding voor de verzelfstandiging. Sinds 1 januari 2020 staat GGD Groningen op eigen benen. Een aantal ondersteunende taken wordt voorlopig nog van de gemeente Groningen betrokken.

In 2019 heeft GGD Groningen haar bestaande dienstverlening voortgezet en heeft ze gewerkt aan speerpunten/prioriteiten per deelprogramma. Enkele inhoudelijke thema's die in 2019 centraal stonden zijn:

- **De eerste 1000 dagen**
Doorontwikkeling lokale coalities, Nu Niet Zwanger en centering parenting.
- **Vaccinaties**
Uitbreiding vaccinatie meningokokkenziekte serogroep W (Men ACWY vaccin) en de uitvoering van de 22-weeken prik (DTP) voor zwangere vrouwen.

- **PrEP pilot**
Landelijke pilot voor het verstrekken van PrEP aan mannen die seks hebben met mannen die een hoog risico lopen op hiv.
- **Regionaal gezondheidsakkoord**
Gezamenlijk initiatief van de Groninger gemeenten en de GGD om tot een regionaal gezondheidsakkoord te komen.
- **Regionale beweging Rookvrij Opgroeien**
Regierol in de beweging 'Rookvrij Opgroeien in Groningen' en voorbereiding Groningse publiekscampagne, gemaakt door rokende en niet-rokende inwoners van de provincie Groningen.
- **Aardbevingen**
Publicatie van het eindrapport Aanpak gezondheidsgevolgen aardbevingen en subsidie project *Emotionele en sociale ondersteuning inwoners van het aardbevingsgebied*.
- **Gezondheidsmonitor Jeugd**
De Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 is op 36 schoollocaties uitgevoerd.

Als gebeurtenis na balansdatum wordt gemeld dat de uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 een enorme impact heeft op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Kengetallen Programma Gezondheid

Jeugdgezondheidszorg	2019
Kinderen in zorg 0-18	129.324
Neonatale gehoorscreening	4.322
Telefonisch advies	15.130
Afspraken consultatiebureau	58.572
Verwijzing naar hulpverlening buiten GGD	6.386
Huisbezoeken	10.258
Aantal nieuwe vignetten Gezonde School	43
Procescoördinatie GGD Zorg voor Jeugd	74

Logopedie	2019
Activiteiten logopedie totaal	2.199
Onderzoeken op indicatie	520
Onderzoeken na triage	516
Onderzoeken kindercentra	193
Huisbezoeken	550
Controles	391

Reizigersadvisering	2019
Aantal consulten reizigersadvisering	15.272

Forensische geneeskunde	2019
Aantal lijkschouwen	527
- Lijkschouwen natuurlijke dood	90
- Lijkschouwen na euthanasie	172
- Lijkschouwen overige	265
Arrestantenzorg	1.731
Beoordeling verward persoon	248
Forensisch onderzoek	735

Medische Milieukunde	2019
Aantal meldingen en vragen MMK	188
GAGS-activiteiten Groningen	34
Paginaweergaven website	12.500

Seksuele gezondheid	2019
Aantal soa-testen uitgevoerd	3.374
Positief getest op soa	959
Telefonisch spreekuur	3.005
Aantal Hepatitis B-vaccinaties MSM en prostituees	407
Consulten seksuele gezondheid	296

Infectieziektebestrijding	2019
Aantal vragen afgehandeld	941
Aantal meldingen infectieziekteziekten	664
Aantal meldingen kinkhoest	275
Aantal meldingen volgens artikel 26 WPG	81

Tuberculosebestrijding	2019
Aantal onderzochte asielzoekers	9.174
Aantal behandelde TBC-patiënten	52
Aantal TBC-screeningen GGD Groningen	2.645
Aantal röntgenfoto's	12.587

Toezicht en Advies	2019
Totaal aantal inspecties kindercentra	1.188
Aantal inspecties seksbedrijven	3
Aantal inspecties tattoo en piercingbedrijven	42
Aantal inspecties schepen	153

2.2. Deelprogramma Lokaal Gerichte Zorg & Jeugd

Wat houdt het deelprogramma in

De producten die onder het deelprogramma Lokaal Gerichte Zorg & Jeugd vallen zijn Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en Openbare Geestelijke gezondheidszorg (OGGz). Onderdeel van de JGZ zijn preventieve logopedie en pedagogische gezinsondersteuning (PGO).

De **Jeugdgezondheidszorg** heeft als enige partij in de regio vrijwel alle jeugdigen 0-18 jaar in beeld en biedt over een langere periode laagdrempelige, preventieve zorg aan. JGZ draagt eraan bij dat kinderen/jongeren zich goed kunnen ontwikkelen en dat ze gezond en veilig opgroeien, door vroegtijdig te signaleren, aan te geven wat tot de normale ontwikkeling behoort en de eigen kracht van kinderen/jeugdigen en gezinnen te versterken.

Alle kinderen in Nederland, ook zij die gezond zijn, hebben recht op zorg conform het Basispakket JGZ (0-18 jarigen). Gemeenten hebben op grond van de Wet publieke gezondheid de taak om te zorgen dat 0-18 jarigen woonachtig in hun gemeente deze zorg ook krijgen aangeboden. In die zin is de jeugdgezondheidszorg, als onderdeel van de publieke gezondheidszorg, met haar individuele als ook collectieve taken, te beschouwen als een basisvoorziening. Het Landelijk Professioneel Kader (LPK), sinds 1 januari 2016 van kracht, ondersteunt de JGZ-organisaties bij een meer flexibele uitvoering van het Basispakket JGZ. Het kader past goed bij een JGZ die streeft naar een nog betere inbedding in het domein van de publieke gezondheidszorg. Tevens helpt het de JGZ om zich goed te kunnen positioneren in het (lokale) sociale domein. Centraal staat steeds daarbij een goede aansluiting op de behoeften en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders, waarbij de JGZ uitvoering geeft aan haar werkzaamheden binnen het bredere kader van de publieke gezondheidszorg. Binnen deze werkzaamheden staan ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren centraal, maar ook vroegsignalering en adequaat doorverwijzen.

Onderdeel van JGZ GGD Groningen is de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) met als belangrijkste doel het voorkomen van ziekten en epidemieën. De gemeenten zijn sinds 1-1-2019 formeel verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van de vaccinaties. Hoewel het RVP geen deel uitmaakt van het Basispakket JGZ behoort vaccineren wel tot de kernactiviteiten van de JGZ. Vastgelegd is namelijk dat de uitvoering van het RVP moet gebeuren door dezelfde organisatie die ook de JGZ uitvoert.

De **preventieve logopedie** heeft als belangrijke taak de vroegsignalering van spraak- en taalproblematiek en een juiste behandeling daarbij. Het niet of te laat herkennen van het probleem kan leiden tot leer- en gedragsproblemen en tot het ten onrechte uitstromen naar het speciaal basisonderwijs. Vroegsignalering en een juiste behandeling bespaart veel leed en veel geld aan zorg- en onderwijskosten. De JGZ heeft een belangrijke rol in het signaleren van taal (ontwikkelings-)stoornissen en -achterstanden.

De **pedagogische gezinsondersteuning** (PGO) heeft als belangrijke taak om gezinnen en jeugdigen (0-18) vroegtijdig te ondersteunen daar waar onder andere de inzet van de JGZ vanuit het Basispakket ontoereikend is. Deze vorm van ondersteuning is laagdrempelig en preventief, waarbij de nadruk ligt op het versterken van de eigen kracht binnen het gezin.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) is een vangnettaak van GGD Groningen en richt zich op zorgwekkende zorgmijders en personen met verward gedrag. Het gaat hierbij vaak om zeer complexe problematiek, waarbij bijvoorbeeld sprake is van overlast, vervuiling, verslaving, verwaarlozing en/of ernstige psychische problematiek. OGGz bevordert dat ook deze mensen de hulp

en zorg krijgen die ze nodig hebben. Ook coördineren we voor een aantal gemeenten de lokale OGGz-netwerken en zorgen we voor afstemming met de ketenpartners.

[Wat hebben we bereikt](#)

Missie en Visie JGZ GGD

In 2019 is een nieuwe visie en missie van de JGZ ontwikkeld, die dient als kader van waaruit gestuurd en gehandeld kan worden. Begin 2020 is deze visie/missie vastgesteld.

De eerste 1000 dagen

Alle Groninger gemeenten, met uitzondering van gemeente Westerkwartier, hebben zich in 2019 aangemeld voor het landelijke programma Kansrijke Start. Daarnaast zijn in meerdere gemeenten initiatieven ontstaan voor het vormen van lokale coalities. Het programma Nu Niet Zwanger is in 2019 uitgerold in meerdere gemeenten. Het aantal aandachtsfunctionarissen is uitgebreid om de toenemende casuïstiek te kunnen behandelen. Ook is in 2019 een start gemaakt met het aansluiten van de JGZ bij alle opleidingen verbonden aan de geboortezorgketen door het leveren van een bijdrage aan de jaarlijkse de Multidisciplinaire Onderwijsdag. Op deze manier is er nog meer aandacht voor professionalisering van professionals bij hun toekomstige beroepsuitoefening in de geboorteketen. In de gemeente Groningen is per 1 juli 2019 Stevig Ouderschap geïmplementeerd. In de gemeenten Oldambt, Stadskanaal, het Hogeland, Pekela, Veendam, Westerwolde, Midden-Groningen, en Westerkwartier is Stevig Ouderschap gecontinueerd. In de gemeente Groningen is daarnaast het aanvullende programma “Stevig Ouderschap Prenataal” uitgevoerd, gericht op ondersteuning van zwangeren in een kwetsbare situatie. Verder is in 2019 steeds meer aandacht gekomen voor het thema hechting. Het belang van een gezonde en veilige hechting tussen ouder en kind is in 2019 door GGD Groningen onderstreept.

Preventieve logopedie

In 2019 is de preventieve logopedie bij negen gemeenten gecontinueerd en hebben we vele kinderen met taalproblemen tijdig gesignaleerd. Daarbij is ondersteuning geboden aan ouders, leidsters van kinderopvang en leerkrachten in het basisonderwijs. Er wordt een aanpak geboden voor kinderen met taalachterstand waarmee spraak- en taalachterstanden op latere leeftijd worden voorkomen.

Gezonde School

Het kabinet heeft in 2019 besloten om stevig in gaan te zetten op de preventie van onbedoelde zwangerschappen. Eén van de maatregelen is gericht op het stimuleren en ondersteunen van scholen die aandacht willen besteden aan gezonde relaties en seksualiteit. In het laatste kwartaal van 2019 heeft de eerste ronde van deze stimuleringsregeling plaatsgevonden voor scholen. Daarnaast is in 2019 opnieuw aandacht besteed aan de inbedding van de adviserende rol van de JGZ-medewerkers in de aanpak Gezonde School. Steeds meer scholen in het primair en voortgezet onderwijs en in het MBO in de provincie Groningen mogen zich Gezonde School noemen.

Consultatieteam Pesten

In samenwerking met WIJ Groningen (gemeente Groningen) en de sociale teams is het Consultatieteam Pesten van de GGD actief. De werkzaamheden van het Consultatieteam zijn gecontinueerd in de gemeenten Groningen, Oldambt en Westerwolde.

Plezier op School

Plezier op school is gecontinueerd in de gemeenten Groningen, Westerwolde, Oldambt en de ADL-gemeenten.

Jij en Je Gezondheid (VO-contactmoment)

In 2019 zijn meer dan 30 schoollocaties gestart met het onderzoek Jij en Je Gezondheid (JEJG). Jij en Je Gezondheid wordt aangeboden aan jongeren in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Jongeren krijgen een beeld van de eigen gezondheid aan de hand van een digitale vragenlijst. Op basis van de resultaten van dit onderzoek heeft de JGZ een beter beeld gekregen van de gezondheid van leerlingen op de verschillende schoollocaties. Door middel van het schoolprofiel Jij en Je Gezondheid heeft de GGD in 2019 de betrokken scholen gericht geadviseerd over effectieve interventies.

Online communicatiestructuur

Om ouders en jeugdigen goed te blijven bereiken en de interactie nog efficiënter en effectiever met hen aan te gaan, is het gebruik van (social) media onmisbaar. Ook in 2019 behoort JGZ GGD Groningen op het gebied van online communicatie bij de koplopers van de JGZ-organisaties in het land. De GroeiGids App past hierbij. In 2019 is een koppeling in de app gerealiseerd met de Ouderchat. Op deze manier kunnen ouders rechtstreeks via de app chatten met een JGZ-professional.

De verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

GGD Groningen heeft vanaf 1 januari 2019 de vernieuwde meldcode met afwegingskader in het handelingsprotocol huiselijk geweld en kindermishandeling geïmplementeerd. Na toetsing van het protocol door de Landelijke Vereniging Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling is voor 2019/2020 het landelijk keurmerk toegekend aan GGD Groningen.

Rijksvaccinatieprogramma

In 2019 zijn twee nieuwe vaccinaties geïmplementeerd. Allereerst de vaccinatie tegen de toenemende Meningokokkenziekte serogroep W (Men ACWY vaccin), waarbij een hoge opkomst is gehaald. En eind 2019 is gestart met de uitvoering van de 22 weken prik (DTP) voor zwangere vrouwen. Verder is aandacht besteed aan vaccineren in de media en aan anti-vaxxers.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

De OGGz is onderhevig aan veranderingen door onder andere de decentralisatie van zorgtaken naar gemeenten. Daarom is in 2019 ingezet op de inhoudelijke doorontwikkeling van de OGGz waarmee geprobeerd is om een belangrijke bijdrage te kunnen blijven leveren aan de OGGz-problematiek in het sociale domein, in samenspraak met gemeenten en (uitvoerings)partners. Er is een OGGz-visie opgesteld.

Wat hebben we gedaan

Missie en Visie JGZ

In 2019 heeft een werkgroep zich beziggehouden met het thema taakherschikking en taakherijking binnen de JGZ. Daaruit voortvloeiend is het document Functiemodel JGZ geschreven. Dit document kan gezien worden als de start van een beweging naar vernieuwing en taakherijking binnen de Jeugdgezondheidszorg waarbij de missie en de visie van de JGZ het uitgangspunt zijn.

De eerste 1000 dagen

- **Programma “Nu niet Zwanger”.** Het programma “Nu niet Zwanger” is uitgerold in de gemeenten Groningen, Midden-Groningen, Veendam, Pekela en Westerwolde. In januari 2020 volgt Stadskanaal. Ook zijn er meer aandachtsfunctionarissen gekomen om de toenemende casuïstiek te behandelen.
- **Doorontwikkeling lokale coalities.** Er is ingezet op de doorontwikkeling van de lokale coalities, met aandacht voor vroegsignalering, samenwerking tussen de ketenpartners, het

vroegtijdig bieden van de juiste hulp en ondersteuning, het inzetten van effectieve (bewezen) interventies en monitoring. Ook is een begin gemaakt met het versterken en verbinden van de initiatieven die er al zijn en is er meer aandacht voor (gezonde) leefstijl, ook al vóór de conceptie.

- **Monitoring.** Provincie-breed zijn in 2019 meer kwetsbare zwangeren en gezinnen in beeld waardoor ook eerder hulp en ondersteuning kan worden geboden. Van de gemiddeld 5.000 geboortes per jaar in de provincie Groningen, wordt inmiddels bijna 5% aangemeld als kwetsbare zwangere via de Telefonische Advisering JGZ. Het overgrote deel van de aanmeldingen komt binnen via de verloskundigen, maar ook vanuit de kraamzorg, het sociaal domein en medisch maatschappelijk werk en de JGZ zelf wordt aangemeld. Na aanmelding volgt in de meeste gevallen een prenataal huisbezoek door de jeugdverpleegkundige, gevolgd door ondersteuning en hulp op maat door de JGZ of het sociaal domein.
- **Bijdrage aan professionalisering.** De JGZ levert een bijdrage in de organisatie van de Multidisciplinaire onderwijsdag 2020. Op deze onderwijsdag zullen alle opleidingen binnen de geboortezorgketen vertegenwoordigd zijn. Deze onderwijsdag wordt georganiseerd door het consortium Zwangerschap en Geboorte Noord-Nederland. In 2019 is een start gemaakt met de voorbereidingen van deze dag.
- **Centering Parenting.** In 2019 is het aantal regio's uitgebreid waar Centering Parenting wordt aangeboden door de JGZ aan ouders met zuigelingen. Ook is er gekeken naar mogelijkheden voor verbinding met verloskundige praktijken waar Centering Pregnancy wordt aangeboden aan zwangere vrouwen.
- **Stevig Ouderschap.** Voor de gemeente Groningen is Stevig Ouderschap en Stevig Ouderschap Prenataal in 2019 geïmplementeerd. Hiervoor zijn een aantal jeugdverpleegkundigen medio 2019 door het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid opgeleid tot Stevig Ouderschap verpleegkundigen. Zij zijn vanaf juli 2019 gestart met de uitvoering van Stevig Ouderschap (en Stevig Ouderschap Prenataal) in de gemeente Groningen.
- **Hechting.** Een aantal JGZ-professionals heeft in 2019 een scholing hechting gevolgd. Hierdoor is binnen de JGZ meer focus op hechtingsvraagstukken en (beginnende) hechtingsproblematiek. JGZ-professionals kunnen hierdoor op een preventieve wijze laagdrempelige ondersteuning bieden aan ouders en kinderen die te maken hebben met deze vraagstukken. Daarnaast heeft de jaarlijkse nascholingsdag voor jeugdartsen en -verpleegkundigen een bijdrage geleverd aan het thema hechting in relatie tot *early life stress*.

Preventieve logopedie

In 2019 is preventieve logopedie uitgevoerd in 10 gemeenten in de provincie Groningen, met daarbinnen een variatie in de gevraagde inzet per gemeente.

Gezonde school

- **JGZ-professionals als adviseurs.** Er is opnieuw aandacht besteed aan de adviserende rol van de JGZ-medewerkers op de scholen, ten aanzien van Gezonde school.
- **Stimuleringsregeling Gezonde relaties en seksualiteit.** Er is extra aandacht besteed aan de stimuleringsregeling Gezonde relaties en seksualiteit. In het laatste kwartaal van 2019 konden scholen zich inschrijven voor de eerste ronde van deze stimuleringsregeling. In de provincie Groningen zijn 9 schoollocaties die subsidie voor de eerste ronde hebben ontvangen. Met deze subsidie van € 8000 per schoollocatie kunnen de scholen de komende 1,5 jaar aan de slag. Scholen kunnen ondersteuning krijgen van de medewerkers van SOA Sense en de medewerkers van de JGZ.
- **Aanbod regionale scholing Gezonde School.** In 2019 zijn in totaal 61 gezonde scholen. Waarvan 53 PO/SO, 10 VO/VSO en 8 MBO scholen. Nieuwe scholen die in 2019 in

aanmerking kwamen voor een themacertificaat hebben voor het eerst gebruik kunnen maken van de regionale scholingen, georganiseerd door GGD Groningen. In plaats van de landelijke scholingen georganiseerd door GGD/GHOR Nederland.

Consultatieteam Pesten

- **Benadering nieuwe gemeenten.** In 2019 zijn naast de gemeenten Groningen, Oldambt en Westerwolde ook andere gemeenten benaderd. Gemeenten waar het Consultatieteam Pesten nog niet is opgenomen in de Dienstverleningsovereenkomst, maar waar wél aanmeldingen vandaan kwamen, zijn geïnformeerd en worden benaderd voor het beschikbaar stellen van financiën zodat het Consultatieteam Pesten in de toekomst mogelijk ook ingezet kan worden in andere gemeenten.
- **Ontwikkeling driejaren leefstijlprogramma (2019-2021).** GGD Groningen is in opdracht van de gemeente Groningen bezig om een driejaren leefstijlprogramma te ontwikkelen (2019-2021). In 2019 is hier een start mee gemaakt. In dit programma is aandacht voor de verbinding met het Lokaal Gezondheidsbeleid, de Healthy Ageing visie (G6) en de bijbehorende speerpunten en lopende programma's, zoals Positief Opgroeien, JOGG en de Rookvrije Generatie. Door het Consultatieteam Pesten wordt ingezet op het leefstijlthema "Social media en gamen". Het interventieplan "Social Media en Gamers" wordt in 2020 ingevuld.

Plezier op school

In 2019 is Plezier op School uitgevoerd in de gemeenten Groningen, Westerwolde, Oldambt en de ADL-gemeenten.

In 2019 hebben in totaal 40 aanstaande brugklassers zich aangemeld voor de cursus. Er zijn 6 groepen gevormd, waarvan 4 groepen het reguliere programma hebben gevolgd. In 2 groepen werd het aangepaste programma voor kinderen met autisme aangeboden. De cursus is op diverse locaties in de provincie gegeven.

Jij en Je Gezondheid (VO-contactmoment)

- **Consulten jeugdarts en jeugdverpleegkundige.** Op basis van de ingevulde digitale vragenlijsten zijn een deel van de jongeren uitgenodigd voor een consult door een jeugdverpleegkundige of -arts. Het betreft veelal lichte problematiek, waarbij de JGZ insteekt op het voorkomen van ernstige problemen en/of zorgleerlingen.
- **Schoolprofiel.** Scholen die hebben deelgenomen aan het onderzoek Jij en Je Gezondheid, hebben een schoolprofiel van de GGD ontvangen. Door middel van het schoolprofiel Jij en Je Gezondheid, kan de GGD de betrokken scholen nog gericht adviseren over effectieve interventies.
- **Evaluatie.** Omdat Jij en Je Gezondheid (JeJG) een nieuw instrument is, zijn er zowel intern als extern evaluaties uitgevoerd. Deze evaluaties zijn eind 2019 uitgevoerd. Op deze manier zijn de ervaringen van scholen en JGZ-professionals in beeld gebracht. Bevindingen uit deze evaluaties zijn vertaald naar verbeteringen in de aanpak waarbij de samenwerking tussen de GGD, scholen en lokale partners een belangrijk aspect zal zijn. Deze verbeteringen worden in 2020 verder opgepakt.

Online communicatiestructuur

- **Implementatie GroeiGidsApp.** Het implementatieplan voor de GroeiGidsApp is geschreven. Vanaf medio februari 2020 wordt de GroeiGidsApp door de JGZ-medewerkers gepromoot in hun contacten met ouders.
- **Koppeling Ouderchat in de Groeigidsapp.** De koppeling met de Ouderchat in de app is gerealiseerd. Op deze manier kunnen ouders rechtstreeks via de app chatten met een JGZ-professional.

- **Uitbreiding mogelijkheden Groeigidsapp.** In 2019 is gekeken naar de diverse mogelijkheden voor het uitbreiden van de GroeiGidsApp om een nog grotere bijdrage te leveren aan de flexibilisering van de JGZ. Deze mogelijkheden worden het komende jaar verder uitgewerkt en uitgerold.

De verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

In het najaar van 2019 is een begin gemaakt met het bieden van ondersteuning aan de JGZ-professionals om de verbeterde meldcode goed te kunnen toepassen. Dit wordt vervolgd in 2020.

Rijksvaccinatieprogramma

- **Uitbreiding vaccinaties.** Naast de reguliere vaccinaties is er in 2019 ook gevaccineerd tegen de Meningokokkenziekte serogroep W met het Men ACWY vaccin. In Groningen zijn in totaal 27.147 jongeren opgeroepen die op diverse locaties zijn gevaccineerd. De opkomstpercentage bij GGD Groningen was 89,1%.
- **Invoering 22 weken prik - (Difterie, Kinkhoest, Tetanus) (DKT).** In december 2019 is een gestart met de uitvoering van de 22 weken prik (DKT) voor zwangere vrouwen. Deze vaccinatie wordt gegeven om jonge zuigelingen via de moeder te beschermen tegen kinkhoest.
- **Humaan Papillomavirus (HPV)-vaccinatie voor 16- en 17-jarigen.** Naast de 13-jarige meisjes die werden opgeroepen voor de HPV-vaccinatie, werden in 2019 ook de meisjes van 16 en 17 jaar die nog geen HPV-vaccinatie hadden gehad, opgeroepen. Landelijk zijn er ruim 90.000 16- en 17-jarigen opgeroepen. Tot nu toe hebben landelijk 20.000 meisjes gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Voor Groningen zijn de cijfers nog niet bekend. De vaccinatiegraad voor de HPV-vaccinatie lijkt aanzienlijk te zijn gestegen op basis van de voorlopige landelijke cijfers.
- **Plan verhogen vaccinatiegraad.** In 2019 zijn de ontwikkelingen binnen de vaccinatiegraad goed gemonitord en er is een plan gemaakt om de regionale vaccinatiegraad te verhogen. De gemeenten zijn hierover geïnformeerd. Ook zijn verloskundigen proactief benaderd en is met de teams JGZ samengewerkt in verband met de opname van maternale kinkhoest in het Rijksvaccinatieprogramma.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

- **Sluitende aanpak.** Als GGD leveren we een actieve bijdrage om tot een sluitende aanpak voor personen met (overlast veroorzakend) verward gedrag en complexe problematiek te komen door onder andere met onze OGGz medewerkers en onze forensisch artsen op verzoek van het Actiecentrum Veiligheid en Zorg te participeren in het multidisciplinair overleg complexe casuïstiek.
- **GGD-er in de buurt.** De pilot 'GGD-er in de buurt' (Westerkwartier) krijgt een vervolg en wordt uitgebreid, waarbij de nadruk ligt op signalering en preventie ter voorkoming van dreigende escalatie.
- **Kennisnetwerk OGGz.** De GGD organiseert 2x per jaar het Kennisnetwerk OGGz voor alle medewerkers in de provincie Groningen die met OGGz problematiek te maken hebben. In het kennisnetwerk worden landelijke ontwikkelingen vertaald naar de regio en vindt er kennisoverdracht plaats tussen de verschillende regio's. Ook geeft de GGD op verzoek scholing aan ketenpartners over diverse thema's, zoals de aanpak van hoarding en vervuiling.
- **Verkennd onderzoek.** Samen met gemeenten is besproken hoe de GGD kan bijdragen in ontwikkelingen zoals het Verkennd Onderzoek in het kader van de Wet Verplichte GGZ (per 1-1-2020 van kracht) en in pilots voortkomend uit de Aanpak Personen met verward gedrag (Melding Beoordeling Passende Zorg & Vervoer en het Zorg & Veiligheidsteam van

het AVZ). Met een aantal gemeenten is een overeenkomst afgesloten over de inzet van de GGD bij het verkennend onderzoek.

Wat heeft het gekost

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2019	2019	2019	2019
Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	lasten	Totaal lasten	12.279	12.279	12.141	138
Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-12.279	-12.279	-12.279	0
		Totaal baten	-12.279	-12.279	-12.279	0
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-138	138
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-138	138

2.3. Deelprogramma : Specialistische Zorg & Veiligheid

Wat houdt het deelprogramma in

Het deelprogramma Specialistische Zorg & Veiligheid van GGD Groningen omvat meerdere **producten** op het gebied van gezondheidsbescherming en veiligheid.

De GGD houdt zich bezig met een tal van activiteiten op het gebied van gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en veiligheid. Burgers beschermen als er risico's zijn voor **infectieziekten** is een wettelijke taak van de GGD. Denk hierbij aan het in beeld brengen en het voorkomen van besmettelijke ziekten door vaccinatiecampagnes, de **screening op tuberculose** en het afnemen van SOA-testen tijdens het spreekuur **seksuele gezondheid**.

GGD Groningen heeft ook een centrale rol in het bewaken, beschermen en bevorderen van de **gezondheid van asielzoekers en vergunninghouders** in de regio.

Naast **advies** over gezond **reizen**, geeft GGD Groningen ook de benodigde vaccinaties.

De **forensische geneeskunde** verzorgt de lijkschouwen voor gemeenten en voert de arrestantenzorg en sporenonderzoek bij verdachten of slachtoffers uit op basis van een contract met politie en justitie. De forensisch artsen van de GGD beoordelen ook personen met verward gedrag of psychische zorgbehoefte, op verzoek van politie op de politiebureaus.

Medische Milieukunde richt zich op de invloed van het milieu op de gezondheid van bevolkingsgroepen. We geven adviezen, over onder andere gevaarlijke stoffen, straling, geluid en geur in het binnen- en buitenmilieu, om daarmee een bijdrage te leveren aan een gezonde leefomgeving. Ook zetten we ons in voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving door te adviseren met betrekking tot visies, plannen en vergunningverlening die de nieuwe Omgevingswet, de energietransitie en klimaatadaptatie met zich meebrengen.

Als GGD voeren we **hygiëne-inspecties** uit bij kinderopvanglocaties, tattoo- en piercingsshops, schepen, seksinrichtingen en asielzoekerscentra. Ook adviseren we (zorg)instellingen over hun hygiënebeleid. Voor een aantal gemeenten voert GGD Groningen sinds 2017 het **toezicht op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)** uit. We zien toe op en bevorderen de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die gemeenten in het kader van de Wmo inkopen bij zorg- en welzijnsinstellingen. Ook is het rechtmatigheidstoezicht en het toezicht bij calamiteiten belegd bij GGD Groningen.

Wat hebben we bereikt

Antibioticaresistentie

We hebben met de noordelijke GGD'en, ziekenhuizen, microbiologen, huisartsen en verzorgings- en verpleeghuizen een gezamenlijke aanpak van antibiotica-resistentie ontwikkeld. De deskundige infectiepreventie (DI) heeft zowel intern als extern voorlichting gegeven, ondersteuning geboden en geadviseerd bij vragen over hygiëne en infectiepreventie.

Tuberculosebestrijding

Het team TBC werkt nauw samen binnen de noordelijke GGD'en, UMCG Beatrixoord en met 8 GGD'en in het Regionaal Expertise Centrum Noord-Oost (REC), aan een toekomstbestendige TBC-bestrijding omdat het aantal TBC-gevallen afneemt, maar de complexiteit van de gevallen toeneemt. Groningen heeft hierin een belangrijke positie.

Seksuele Gezondheid

Binnen het team SG worden spreekuren gehouden voor risicogroepen. Diverse werkgroepen aan de slag met concrete acties. Zo is seksuele vorming de leidraad van de werkgroep JONG, werkt de werkgroep LHBT aan het regelen van de PrEP-zorg voor Noord- Nederland, heeft de werkgroep Seksuele Gezondheid Migranten diverse activiteiten met ketenpartners gericht op het bevorderen van de seksuele gezondheid van statushouders en richt de werkgroep Sekswerkers zich op mensen die sekswerk verrichten, waardoor zij meer vertrouwen in de GGD krijgen en de GGD weten te vinden.

Forensische geneeskunde

In Noord-Nederland wordt steeds meer samengewerkt op het gebied van Medische Arrestantenzorg (MAZ). De forensische diensten MAZ zullen de komende jaren naar verwachting georganiseerd moeten worden op de schaal van politieregio's. In 2019 hebben ongeveer evenveel lijkschouwen plaatsgevonden als in voorgaande jaren (527), maar is het forensisch onderzoek wel erg toegenomen, veroorzaakt door grote toename bloed- en urine afname.

Medische Milieukunde

Het team Medische Milieukunde wordt steeds meer benaderd over mogelijke gezondheidseffecten van activiteiten en ingrepen in de leefomgeving.

Toezicht kinderopvang

Bij zo'n 15% van het aantal gastouders is een inspectie uitgevoerd in 2019. Vanwege wijzigingen van de wet Kinderopvang, vanaf 1 januari 2019, zijn enkele werkprocessen aangepast. Nieuw is de invoering van de pedagogisch beleidsmedewerker. Deze wordt ingezet om medewerkers te coachen bij hun dagelijkse werkzaamheden en houdt zich daarnaast bezig met het ontwikkelen van het pedagogisch beleid. Verder is ingespeeld op landelijke wijzigingen die betrekking hebben op VVE.

Toezicht WMO

De GGD voert preventief regulier toezicht WMO uit op de aanbieders van zorg in natura en de persoonsgebonden budgetten in de gemeenten Het Hogeland, Appingedam, Delfzijl, Loppersum en sinds mei 2019 ook in Westerkwartier. Naast het kwaliteitstoezicht voert de GGD voor Het Hogeland en de ADL-gemeenten sinds januari 2017 het calamiteiten- en rechtmatigheidsonderzoek uit. De gemeente Westerkwartier heeft in 2019 besloten om het toezicht WMO vanaf medio 2020 niet meer van GGD Groningen af te nemen.

Wat hebben we gedaan

Antibioticaresistentie

- **Gezamenlijke aanpak.** De gezamenlijke aanpak met Noord-Nederlandse partners van antibioticaresistentie is ontwikkeld en bevat onder andere een digitaal meldingssysteem, scholing van verzorgend personeel, landelijke afstemming, meldingen en vervolgacties.
- **Antibiotica Resistentie (ABR) Zorgnetwerk.** De GGD heeft een actieve rol in het Antibiotica Resistentie (ABR) Zorgnetwerk Noord-Nederland, dat gesubsidieerd is door VWS. Ook is er in 2019 een regionaal informatiepunt BRMO/ MRSA (bijzonder resistente micro-organismen) gestart, waar burgers en professionals terecht kunnen met vragen over antibioticaresistentie. Verder is aandacht besteed aan het beter leren communiceren over uitbraken van antibiotica resistentie binnen en tussen zorginstellingen en het rationeler voorschrijven van antibiotica door huisartsen en specialisten in zorginstellingen.
- **Scholing, voorlichting en advies.** De Deskundige Infectiepreventie (DI) is actief geweest in het geven van scholing, voorlichting en advies. Ook heeft de DI veel controles en audits gedaan en intern en extern ondersteuning gegeven en geadviseerd bij vragen over hygiëne en infectie-preventiemaatregelen. Verder heeft de DI veel gewerkt voor derden

zoals verpleeg-/ verzorgingshuizen en samen met andere collega's AIZB deelgenomen aan werkgroepen van het ABR-zorgnetwerk. Samen met Certe heeft de GGD alle huisartsen in Oost-Groningen nageschoold in het rationeel en restrictief voorschrijven van antibiotica. Deze methodiek zal over heel Noord-Nederland uitgerold worden.

Tuberculosebestrijding

- **Preventief screenen op latente tuberculose infectie (LBTI).** Het team TBC heeft zich in 2019 voorbereid om in 2020 een start te maken met preventief screenen op latente tuberculose infectie (LBTI) bij asielzoekers, waarmee we TBC en LTBI uitsluiten. Bij LBTI is iemand geïnfecteerd met de tuberkelbacterie zonder dat er ziekteverschijnselen zijn. Daarnaast zal onderzoek uitsluitsel geven wat het meest passend beleid is voor kinderen in diverse leeftijdscategorieën (<5; <12 en <18).
- **Screening op incidentie.** Verder wordt de screening op incidentie aangepast, dat wil zeggen minder screenen bij landen waar weinig TBC voorkomt (< 100 gevallen per 100.000 inwoners), waardoor er nog minder TBC-screeningen zullen plaatsvinden.

Seksuele Gezondheid

- **Werkgroep Jong.** Jongeren vormen een belangrijke doelgroep, met name voor Sense (tot 25 jaar), en voor de werkgroep Jong. In 2019 is er 56 uur voorlichting gegeven aan jongeren en 30 uur aan professionals die met jongeren werken. Seksuele vorming en weerbaarheid zijn belangrijke thema's.
- **Werkgroep LHBT.** Vanuit de werkgroep LHBT is voorlichting gegeven aan migranten, MSM, de PrEP-zorg en de nieuwe aanpak van Testlab.
- **Werkgroep Migrantanten.** De werkgroep Migrantanten heeft vele trainingen, voorlichtingen en theatervoorstellingen seksuele gezondheid, vrouwelijke genitale verminking en weerbaarheid verzorgd. Ook zijn activiteiten met ketenpartners ondernomen gericht op het bevorderen van de seksuele gezondheid van statushouders.
- **Werkgroep Sekswerkers.** De werkgroep Sekswerkers heeft op het spreekuur voor sekswerkers bijna 200 cliënten gesproken en via internetveldwerk bijna 300 berichten gestuurd aan vrouwen. Ook zijn seksbedrijven bezocht en is aandacht besteed aan signalering mensenhandel.
- **Voorlichting.** Door het hele jaar is voorlichting gegeven aan de doelgroepen (licht verstandelijk beperkte jongeren, basisscholen, speciaal onderwijs, studenten, professionals) met betrekking tot seksuele gezondheid en grensoverschrijdend gedrag. Er zijn onder andere trainingen gegeven gericht op het verlagen van de handelingsverlegenheid.
- **'Veilige stad'.** In de gemeente Groningen is onder het thema 'veilige stad' inzet gepleegd op het onder aandacht brengen van seksueel geweld in het uitgaansleven. Doelgroepen hierbij waren studenten, barpersoneel, artsen, intermediairs en hulpverleners.
- **Testlab.** Sense heeft in 2019 gewerkt aan twee projecten gericht op 'mannen die seks hebben met mannen' (MSM). Zo is er een nieuwe start van Testlab voorbereid per begin 2020, waarin onderscheid gemaakt wordt tussen de reguliere groep MSM en de kwetsbare groep MSM.
- **PrEP-pilot.** Sinds 1 september 2019 wordt meegedaan aan een pilot PrEP, een pil waarmee voorkomen wordt om hiv op te lopen. Deze wordt, bij voorkeur via de huisarts, verstrekt aan MSM die een hoog risico oplopen op hiv.

Publieke gezondheid asielzoekers

In onze provincie waren in 2019 twee COA-locaties (Ter Apel en Delfzijl) operationeel. Vanwege de afnemende instroom van 0-18 jarigen is het team PGA JGZ per 1 januari 2019 opgeheven en zijn de betreffende medewerkers toegevoegd aan het regioteam waar de asielzoekerslocatie is gesitueerd. Deze medewerkers zijn nog steeds ingezet voor het verrichten van de PGA JGZ-taken. Het

team TBC screent deze groep in Ter Apel, ook het team IZB is betrokken en het team Seksuele gezondheid geeft gerichte voorlichting aan diverse groepen asielzoekers. Eind 2019 werd duidelijk dat de opvangcapaciteit in 2020 weer wordt uitgebreid (Musselkanaal en Delfzijl).

Reizigersadvisering

- **Reis- en beroepsvaccinaties.** Ook dit jaar is de GGD goed bezocht voor reis- en beroepsvaccinaties, met een piek in juni en juli. Daarbij zijn er in deze piek 7 extra inloosprekuren geweest. Ook veel medewerkers van bedrijven die risico lopen zijn gevaccineerd, vooral tegen Hepatitis B.
- **22-weken prik.** Een groot gedeelte van het jaar is de kinkhoestvaccinatie (22 weken prik) op indicatie verstrekt aan zwangeren. Dit is in december 2019 overgenomen door het RVP.

Forensische geneeskunde

- **Regionaal expert FMEKK.** Het team Forensische geneeskunde is in 2019 aangesloten op het landelijk dekkend netwerk Forensisch Medische Expertise bij Kinderen en Kwetsbaren (FMEKK) en er is een regionaal expert FMEKK aangesteld.
- **Aanbesteding Medische Arrestanten Zorg.** Met de forensische teams van Drenthe en Fryslân is overgekomen om gezamenlijk in Noord-Nederlands verband de aanbesteding Medische Arrestanten Zorg voor te bereiden.
- **Bloedproeven.** Voor de zomer werd geconstateerd dat de werkdruk in de dag- en nachtdiensten nogal toenam doordat er steeds meer bloedproeven werden afgenomen. Het ging om meer dan 200 afnames per kwartaal, terwijl een jaar eerder het nog om ongeveer de helft ging. Na afspraken met de Politie is het aantal bloedproeven wat afgenomen. Over het hele jaar is het forensisch onderzoek vergeleken met 2018 met bijna 50% toegenomen. Het aantal lijkschouwen (527) zit op een vergelijkbaar niveau als voorgaande jaren.

Medische Milieukunde

- **Mogelijke gezondheidseffecten.** Het team Medische Milieukunde wordt steeds meer benaderd over mogelijke gezondheidseffecten van diverse activiteiten en ingrepen in de leefomgeving. Dit betrof onder andere de volgende onderwerpen; bepaalde bestemming in een nieuw ruimtelijk plan, de realisatie van een biomassa-installatie, windmolen, nul-op-de-meter-woningen, intensieve veehouderij of nieuw bedrijf. Ook werd het team Medische Milieukunde geconsulteerd om mee te denken over het beperken van negatieve gezondheidseffecten van mogelijke maatregelen in het kader van klimaatadaptatie. Ook was de komst van de Omgevingswet aanleiding om expertise van het team Medische Milieukunde te consulteren.
- **Vragen inwoners.** Inwoners hadden vooral vragen over houtrook, asbest, vocht & schimmel, eikenprocessierups, (laagfrequent) geluid en stank.
- **Adviseren aan de voorkant.** het team Medische Milieukunde wil meer aan de voorkant van planvorming adviseren en heeft daartoe interne handboeken ontwikkeld ter ondersteuning van de advisering over gezondheid in relatie tot de Omgevingswet, energietransitie en klimaatadaptatie.
- **Incidenten.** Er zijn in 2019 meer incidenten geweest in Noord-Nederland waarop inzet van de Gezondheidkundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS) nodig was.

Toezicht kinderopvang

- **Inspecties.** Het team Toezicht & Advies heeft bijna 1.200 inspecties uitgevoerd waarbij getoetst werd of er voldaan is aan de wettelijk gestelde kwaliteitsvoorschriften. Bij bijna evenveel instellingen voor kinderdagopvang als gastouders is een inspectie uitgevoerd in 2019. In de tabel zijn de resultaten opgenomen.
- **Intensiveren toezicht.** Binnen de gastouderopvang hebben we samen met gemeenten gekeken hoe we het toezicht kunnen intensiveren omdat hier extra gelden voor

beschikbaar zijn gesteld. Een aantal gemeenten heeft het percentage toezicht van de steekproef opgehoogd tot 33% en ook worden gastouders onaangekondigd bezocht.

- **Toezichtskaders VVE.** Verder is de GGD betrokken bij het ontwikkelen van aanvullende eisen en toezichtskaders VVE voor Stadskanaal en Westerwolde en is in Groningen gestart met een pilot waarbij getoetst wordt aan nieuwe toezichtkaders.

Toeziht WMO

Landelijk neemt ongeveer tweederde van de gemeenten toezicht WMO af van de GGD. Het Hogeland en de ADL-gemeenten hebben aangegeven in ieder geval de komende vier jaar met dit toezicht door te gaan. Naast het kwaliteitstoezicht voert de GGD hier ook het calamiteiten en rechtmatigheidsonderzoek uit. We zijn voor die gemeenten bezig met het opzetten van de procedure rond rechtmatigheid en met WMO-onderzoek m.b.t. de ondersteuningsplannen.

Toeziht overige instellingen

Er hebben in 2019 ruim 200 inspecties plaatsgevonden bij prostitutiebedrijven, tattoo & piercingshops, asielzoekerscentra en schepen.

Wat heeft het gekost

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2019	2019	2019	2019
Specialistische Zorg en veiligheid	lasten	Totaal lasten	4.458	4.458	4.358	100
Specialistische Zorg en veiligheid	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-2.522	-2.522	-2.522	0
		Overige bijdragen	-1.936	-1.936	-1.948	12
		Totaal baten	-4.458	-4.458	-4.470	12
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-112	112
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-112	112

2.4. Deelprogramma GGD Algemeen

Wat houdt het deelprogramma in

Het deelprogramma GGD Algemeen omvat de producten epidemiologie, gezondheidsbevordering, lokaal gezondheidsbeleid, GGD als crisisdienst en instandhouding.

GGD Groningen ondersteunt gemeenten bij het maken van integraal (gezondheids)beleid en bij de implementatie daarvan. Dit beslaat het brede domein van de publieke gezondheid gericht op de collectieve preventie door het **bevorderen van gezond gedrag** en het stimuleren van integraal gezondheidsbeleid. Het concept positieve gezondheid staat hierbij centraal met als insteek om de mogelijkheden, veerkracht en eigen regie van mensen te versterken. Naast eigen **epidemiologisch onderzoek** en monitoring wordt gebruik gemaakt van beschikbare relevante (landelijke) data en kennis om **advies op maat** te geven.

Wat hebben we bereikt

Advisering regionaal en lokaal integraal gezondheidsbeleid

De adviseurs PG van GGD Groningen hebben gemeenten vanuit haar deskundigheid over publieke gezondheid geïnformeerd en geadviseerd. Samen met de gemeente(n) werd bepaald welke thema's prioritair in het beleid zijn. Hierbij is het uitgangspunt: domeinverbindend, stimuleren van intersectorale samenwerking, en focussen ook op onderliggende determinanten van gezondheid als armoede en arbeid. Lokaal beleid werd aan Rijksbeleid verbonden zoals het landelijke Preventieakkoord en de Omgevingswet. Er was ook aandacht voor het beantwoorden van vragen vanuit gemeenten raden over lokale publieke gezondheidsvraagstukken.

Om de publieke gezondheid in de provincie Groningen te agenderen en te versterken heeft de GGD Groningen actief deelgenomen aan landelijke werkgroepen en regionale netwerken die de publieke gezondheid raken. In navolging van het in 2018 gesloten Nationaal Preventieakkoord, hebben in 2019 alle Groninger gemeenten zich aangesloten bij het proces van totstandkoming van een Regionaal Gezondheidsakkoord. Om een breed gedragen Regionaal Gezondheidsakkoord 2020-2030 tot stand te brengen is GGD Groningen partner geworden in het Public Health Kern Overleg (PHKO), waarbij vele zorg- en maatschappelijke partijen uit de provincie zich hebben aangesloten waaronder: Aletta Jacobs School of Public Health, de Hanzehogeschool, UMCG, Menzis, provincie, veldpartijen en gemeenten. Daarnaast is GGD Groningen in 2019 ook betrokken bij het tot stand komen van een Provinciaal Sportakkoord en verschillende Lokale Sportakkoorden; dit gebeurt in samenwerking met gemeenten en aanbieders op het gebied van sport en bewegen

De GGD wil de kwaliteit van haar advisering continu verbeteren door het ontwikkelen van praktisch toepasbare expertise. Dit hebben we gedaan door meer afstemming te zoeken met onze samenwerkingspartners, het uitwisselen van kennis en door elkaar te versterken en te positioneren in de keten. Zo is de GGD partner van het lectoraat Health Ageing Publieke Gezondheid/Ouderen en partner in het consortium Gezondheid in de Omgeving! (GO!) Noord-Nederland. Opgedane kennis en resultaten worden gebruikt in het sociaal domein en lokaal gezondheidsbeleid, maar ook binnen de fysieke leefomgeving. Daarnaast hebben we een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) onder de ambtenaren volksgezondheid uitgevoerd; de resultaten hiervan laten zien dat gemeenten tevreden zijn over de advisering en het relatiebeheer vanuit de GGD. GGD-breed werden er nog wel verbeterpunten genoemd.

Epidemiologie en monitoring

In het najaar van 2019 is de dataverzameling voor de Gezondheidsmonitor Jeugd in de klassen 2 en 4 van het regulier voortgezet onderwijs uitgevoerd. De resultaten zullen voor de zomer van 2020 worden gepresenteerd.

In het najaar van 2020 worden er ruim 29.000 volwassenen benaderd om deel te nemen aan de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. De voorbereidingen zijn eind 2019 begonnen. Zo heeft GGD Groningen de wensen van gemeenten geïnventariseerd t.a.v. de vragenlijsten van de Gezondheidsmonitor.

De digitale portal die in januari 2019 'live' is gegaan hebben we actueel gehouden en er zijn nieuwe onderwerpen toegevoegd. Deze dataportal omvat informatie over de publieke gezondheid in de provincie Groningen, waaronder informatie uit de landelijke monitors en de vaccinatiegraad van diverse infectieziekten in de provincie. De portal is vrij toegankelijk.

De GGD werkt nauw samen met het doorlopende panelonderzoek Gronings Perspectief (2018-2021), dat door de RuG en CMO STAMM wordt georganiseerd. GGD Groningen participeert in het Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen, waarin de beschikbare kennis over de impact van aardbevingen wordt samengebracht en een kennisagenda wordt opgesteld. GGD-epidemiologen nemen een vragenmodule op in de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, waarin aandacht wordt besteed aan de psychosociale gevolgen van de gaswinning. Deze gegevens zullen worden vergeleken met de uitkomsten van 2016. Deze vragenmodule hebben we in overleg met de RuG in 2019 geactualiseerd.

Aardbevingen en gezondheid

Aardbevingsschade heeft een negatief effect op de gezondheid en het welbevinden van de getroffen Groningers. GGD Groningen zet zich in voor een integrale aanpak van de gezondheidsproblemen als gevolg van de gaswinning. De GGD participeert in beleid en onderzoek naar de gevolgen van aardbevingen op de volksgezondheid (Gronings Perspectief, Leefbaar en Kansrijk Groningen). GGD Groningen heeft in samenwerking met de 7 gemeenten in het aardbevingsgebied het rapport "Aanpak gezondheidsgevolgen bij aardbevingen" opgeleverd. Dit rapport heeft ertoe geleid dat de subsidieaanvraag door het Rijk werd gehonoreerd en daarmee is het doel om een integrale aanpak te ontwikkelen en uit te kunnen voeren bereikt. Met de (in het najaar 2019 toegekende) subsidie zal de GGD in nauw overleg met de betrokken gemeenten de ondersteuning van inwoners realiseren.

Gezondheidsbevordering

GGD Groningen volgt de laatste ontwikkelingen en trends binnen de publieke gezondheidszorg en weet deze te vertalen binnen(bestaande) programma's en (*evidence based*) interventies in de gemeente zodat een integrale aanpak wordt toegepast. GGD Groningen heeft de regierol op zich genomen om de beweging 'Rookvrij Opgroeien in Groningen' in gang te zetten. Met het regionaal netwerk, bestaande uit gemeenten, (maatschappelijke) partijen, zorgverzekeraar, bedrijfsleven en inwoners, streven we ernaar dat elk kind dat vanaf 2021 geboren wordt rookvrij kan opgroeien. Het eerste resultaat is een echte Groningse publiekscampagne gemaakt door rokende en niet-rokende inwoners van de provincie Groningen. In 2020 faciliteert GGD Groningen de lokale netwerken in de gemeenten om te komen tot een rookvrije generatie. VWS en GGD-GHOR en Alliantie Nederland Rookvrij ondersteunen GGD Groningen in de uitvoering.

GGD Groningen heeft in een aantal wijken van de gemeente Groningen de landelijke aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) vertaald naar de Groningse aanpak JOGG Publieke Gezondheid. Naast aandacht voor gezonde voeding en beweging is er binnen deze aanpak expliciet aandacht voor onderliggende factoren die liggen binnen de sociale en fysieke omgeving van het opgroeiende kind.

Jong Leren Eten

Het landelijke programma 'Jong Leren Eten 2017-2020' (JLE) wordt door een makelaar Jong Leren eten en een co-makelaar (gezondheidsbevorderaar) uitgevoerd. JLE wil bereiken dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren meer structureel in aanraking komen met informatie en activiteiten over voedsel/voeding, met als uiteindelijk doel dat zij leren om gezonde en duurzame keuzes te maken. Dit programma wordt gefinancierd door de landelijke overheid. In Groningen zijn de makelaars JLE voor de duur van dit programma (2017-2021) ondergebracht bij de GGD

Wat hebben we gedaan

Advisering regionaal en lokaal integraal gezondheidsbeleid

- **Gemeenten adviseren en ondersteunen bij ontwikkelen regionaal en lokaal (gezondheids)beleid.** De adviseurs PG hebben door het delen van kennis en lokale data gemeenten geadviseerd bij de prioritering en het maken van regionaal en lokaal domeinverbindend gezondheidsbeleid dat eveneens is verbonden aan het rijksbeleid, zoals de Nota Volksgezondheid 2020, het Landelijk Preventieakkoord en de Omgevingswet die in 2021 van kracht wordt. Zo heeft GGD Groningen actief deelgenomen aan bijeenkomsten georganiseerd met maatschappelijke partijen en input geleverd voor de te vormen Omgevingsvisie in Westerwolde. In de gemeente Stadskanaal heeft de GGD actief meegedacht over het Veiligheidsplan en het convenant Roken. Onder andere in de gemeenten Oldambt, Veendam, Pekela en Stadskanaal is geadviseerd over het te vormen gezondheidsbeleid.
- **Ontwikkelen regionaal gezondheidsakkoord samen met gemeenten.** GGD heeft in navolging van het in november 2018 gesloten Nationaal Preventieakkoord, het initiatief genomen tot het vormen van een regionaal gezondheidsakkoord met alle Groninger gemeenten. Er is in opdracht van de gemeenten een werkgroep ingesteld waarin een vijftal gemeenten ambtelijk en bestuurlijk zitting heeft. Er is aansluiting gezocht met het Public Health Kernoverleg.
- **GGD Groningen is partner in het Kernoverleg Publieke Gezondheid (PHKO).** Het overleg vertegenwoordigt een breed samenwerkingsverband bestaande uit gemeenten en partners (RUG, UMCG, Aletta Jacobs SPH, provincie, veldpartijen). In deze brede denktank is nagedacht hoe het Nationaal Preventieakkoord naar de regio Groningen is te vertalen. In 2020 wordt er gekeken naar een koppeling van het regionale akkoord zoals uitgedacht door GGD en gemeenten met het PHKO.
- **Partner Aletta Jacobs School of Public Health.** Concrete samenwerking wordt verder uitgewerkt in het PHKO. Bestuurlijk zijn er reguliere gesprekken gevoerd om af te stemmen over onderzoek, beleid en uitvoering in de publieke gezondheid. De GGD levert een bijdrage aan lezingen en neemt deel aan netwerk- en onderzoeksbijeenkomsten.
- **Deelnemer landelijke en regionale werk- en vakgroepen en.** GGD Groningen neemt deel in de landelijke commissie van VWS en VNG Landelijke nota 2020. Ook neemt GGD Groningen, samen met het RIVM en gemeenten deel aan het landelijk netwerk "Maak ruimte voor gezondheid". En GGD Groningen neemt actief aan het netwerk mondgezondheid ouderen, *De mond niet vergeten*.
- **Partner lectoraat Healthy Ageing Publieke Gezondheid en Ouderen.** Binnen dit lectoraat is er aandacht voor het monitoren kwetsbare ouderen en het adviseren en ondersteunen bij de ontwikkeling van onderzoeksvragen en beleid. Zo zijn concrete vragen van gemeenten doorgezet en onderzocht door studenten van de Hanzehogeschool.
- **Adviseren provinciaal en lokaal sportakkoord.** GGD Groningen levert data aan en adviseert en ondersteunt gemeenten bij het bepalen van prioritaire doelgroepen en interventies. Ook adviseert de GGD over een gemeentebrede integrale aanpak.
- **Actief in het Regionaal Platform Omgevingswet.** In dit platform werken provincie, gemeenten, waterschappen, ODG, VRG, GGD en andere relevante partijen gezamenlijk aan

de voorbereidingen voor de Omgevingswet (ingang per januari 2021). De GGD heeft een adviserende en agenderende rol over het meenemen van gezondheidsbeschermende en -bevorderende maatregelen in de totstandkoming van instrumenten van de wet, bijvoorbeeld in omgevingsvisies van gemeenten.

- **Partner van GO! Noord.** Binnen drie dorpen zijn bewonersbijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast is ook extra ingezet op het bereiken van jongeren. Met deze bewoners en jongeren is gesproken over de kansen voor het gezonder inrichten van de leefomgeving. Met de input proberen we te komen tot een aantal gezondheidsthema's in de leefomgeving waarop aanzienlijke gezondheidswinst valt te behalen met een zo breed mogelijk draagvlak bij de bewoners. Deze opbrengsten worden geanalyseerd en meegenomen met data die beschikbaar is over de dorpen. Deze worden gebruikt om maatregelen m.b.t. de inrichting te bepalen. De maatregelen worden afgestemd met het hele dorp, waarna het proces van besluitvorming en uitvoering plaatsvindt. Na implementatie van de maatregelen worden de genomen maatregelen nog twee jaar gemonitord op gezondheidseffecten.
- **Ondersteunen en adviseren gemeenten en raden bij vragen over de actuele publieke gezondheid thema's:**
 - Windparken en gezondheidsgevolgen.** GGD Groningen heeft informerende bijeenkomsten voor ambtenaren uit 'windmolengemeenten' georganiseerd en sluit actief aan bij overleggen in verschillende ambtelijk en bestuurlijke gremia.
 - Plaatsing McDonald's Hoogezand.** Op verzoek van de gemeente heeft GGD Groningen advies gegeven over de voorgenomen plannen tot het plaatsen van een McDonald's. In het advies hebben we aspecten rond leefstijl en gezonde leefomgeving meegenomen.
 - Nieuwbouw AZC Delfzijl.** Vanuit diverse afdelingen (JGZ, MMK, IZB en de afdeling Beleid en Advies PG) hebben we in overleg met de gemeente Delfzijl naar het voorlopig ontwerp gekeken en een integraal advies uitgebracht aan het COA.
 - Overige thema's.** Dalende vaccinatiegraad, het Rijksvaccinatieprogramma, lachgas, sluiting consultatiebureaus, plaatsing AED's, gezondheidsgevolgen windparken, gezondheidsgevolgen geitenhouderijen en een eventuele geitenstop waren onderwerpen waar we ook over adviseerden. Op terugkerende onderwerpen heeft de GGD factsheets ontwikkeld voor de gemeenten, bijvoorbeeld over lachgas en 5G.

Aardbevingen en gezondheid

- **Subsidie aanvraag project Emotionele en sociale ondersteuning inwoners van het aardbevingsgebied.** GGD heeft deze subsidieaanvraag geschreven en afgestemd met de 7 aardbevingsgemeentes. Het bedrag van 1,9 miljoen voor het onderdeel van de GGD is gehonoreerd door het Rijk en via het NPG aan de GGD toegekend.
- **Participeren in beleid en onderzoek naar de gezondheidsgevolgen van aardbevingen.** In 2019 hebben we deelgenomen aan de onderzoeken van het Gronings Perspectief, Platform Leefbaarheid en Kansrijk Groningen. In het najaar van 2019 is samen met de 7 betrokken gemeentes en professionals een format ontwikkeld ten behoeve van het monitoren van de inzet van de aardbevingscoaches. Tweemaandelijks is een ambtenarenoverleg georganiseerd waarin kennis en ervaringen worden gedeeld.
- **Ontwikkelen trainingsaanbod professionals gericht op aardbevingen en gezondheid.** Er is een eerste inventarisatie ronde gehouden in gemeenten naar de behoeften van kennis van professionals die nodig is om te mentale weerbaarheid van inwoners te ondersteunen. Dit behoeftenonderzoek heeft input geleverd voor het ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod op maat, te denken valt aan trainingen, intervisie en dergelijke.

Monitoring

- **Voorbereiden en uitvoeren Gezondheidsmonitor Jeugd.** In 2019 is deze monitor voor de tweede keer geharmoniseerd en uitgevoerd. Voor de zomer van 2020 worden de

resultaten verwacht. In totaal hebben na een intensieve werving van de GGD onder scholen, ambtenaren en bestuurders, 36 scholen met in totaal ruim 6.000 leerlingen deelgenomen aan deze monitor. De Gezondheidsmonitor Jeugd en de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen zijn landelijk verder geharmoniseerd. Hierdoor is het mogelijk om de resultaten voor de Groninger gemeenten te vergelijken met andere GGD-regio's en het landelijke referentiecijfer.

- **Monitoring (en opvang) van kwetsbare groepen** (personen met verward gedrag i.s.m. ketenpartners) en personen die met dwang in de GGz worden begeleid (BOPZ) en heeft meegedacht met de introductie van de nieuwe Wet verplichte GGz (Wvvgz)
- **Vorbereiding Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020.** In het najaar van 2020 voeren wij de monitor Volwassenen en Ouderen uit. Gemeenten zijn in 2019 ingelicht en zijn betrokken bij de opzet van de monitor alvorens deze wordt uitgevoerd.
- **Inrichten 'light' monitor aardbevingen en gezondheid.** GGD Groningen heeft een *light* monitor ingericht in het kader van de ondersteuning van de inwoners in de aardbevingsgemeenten, waardoor de inzet van de middelen na twee jaar geëvalueerd kan worden. In 2019 is hiervoor een pilot uitgevoerd en geëvalueerd.

Gezondheidsbevordering

- **Aansluiten bij prioritaire thema's landelijk, regionaal en lokaal.**
- **Beweging Rookvrij opgroeien in Groningen opgestart.** GGD Groningen is in maart 2019 gestart met de beweging '**Rookvrij Opgroeien in Groningen**'. Om een regionaal netwerk te vormen zijn er in 2019 verschillende bijeenkomsten georganiseerd om behoeften op te halen uit het netwerk. GGD Groningen heeft in samenspraak met gemeenten de regierol op zich genomen. Samen met studio Plakband heeft het netwerk een Groningse publiekscampagne ontwikkeld. Deze campagne (Aarzel niet) is gericht op de sociale omgeving van het (opgroeierende) kind en wordt februari 2020 gelanceerd.
- **Vertalen landelijke aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) naar een gebiedsgerichte aanpak.** In opdracht van de gemeente Groningen hebben de JOGG-regisseurs van GGD Groningen de landelijke aanpak vertaald naar een gebiedsgerichte *Groningse aanpak JOGG Publieke Gezondheid*. Hiervoor hebben de regisseurs behoeften opgehaald uit de netwerken rondom het opgroeierende kind, programma's en interventies met elkaar verbonden en professionals ondersteund en gefaciliteerd bij de uitvoering.
- **Ondersteunen regionale campagne Wie is de Bock (Bewust Oplettende Carbid Knaller)** 2019 stond, naast de preventie op bewust en veilig afsteken van carbid, in het teken van preventie gehoor- en gezichtsschade. De GGD sluit aan bij de samenwerking met de Veiligheidsregio, de Carbidstichting en Vereniging Groninger Gemeenten.
- **Jong Leren Eten.** Gezondheidsbevordering ondersteunt en verstrekt JLE bij haar activiteiten door onder andere de inzet van de Gezonde School met focus op voeding, het project Gezond Scoren i.s.m. FC Groningen en het organiseren van netwerkbijeenkomsten. Zo is in 2019 een moestuintour georganiseerd voor kinderopvang en basisonderwijs, het Gezond kidsmenu is in Groningen geïntroduceerd, in verschillende regio's zijn netwerkbijeenkomsten georganiseerd rond voedseleducatie.

Wat heeft het gekost

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2019	2019	2019	2019
GGD Algemeen	lasten	Totaal lasten	1.750	1.750	263	1.487
GGD Algemeen	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-1.600	-1.600	-1.600	0
		Overige bijdragen	-150	-150	-139	-11
		Totaal baten	-1.750	-1.750	-1.739	-11
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-1.476	1.476
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-1.476	1.476

3. Jaarverslag RIGG

3.1. Programma RIGG

Wat houdt het deelprogramma in

De RIGG heeft de opdracht om op het gebied van de Jeugdhulp voor de Groninger gemeenten de volgende taakgebieden in te richten en uit te voeren:

1. Inkoop en contractmanagement
2. Advies
3. Monitoring
4. Ondersteuning van de transformatie
5. Ondersteunende taken op het gebied van financiën, administratieve processen en ICT

Wat hebben we bereikt en gedaan

Het jaar 2019 stond voor de RIGG onder andere in het teken van de uitkomsten van de “Evaluatie samenwerking Groninger gemeenten”, met daaraan gekoppeld een besluit over de toekomst en de rol van de RIGG voor de Groninger gemeenten. De Groninger gemeenten hebben aangegeven dat zij een structurele positie voor de RIGG als inkooporganisatie weggelegd zien. Er is een Uitvoeringsagenda door de Groninger gemeenten opgesteld om te bezien of de opdracht voor RIGG vanaf 2022 herijkt dient te worden. Het proces dat voortvloeit uit deze Uitvoeringsagenda is een van de speerpunten voor de RIGG in 2020.

In 2019 is er uitvoering gegeven aan het bedrijfsplan RIGG. Hierbij is gewerkt aan het verder optimaliseren van de RIGG-organisatie (waaronder inventariseren en verder beschrijven van de bedrijfsprocessen). Naast deze reguliere activiteiten is er in 2019 bijzondere aandacht geweest voor de volgende onderwerpen/dossiers:

- Spoed voor jeugd Groningen (crisishulp)
- Jeugdhulpplus (Elker)
- Kort intensief (Accare)
- Loon- en prijsindexatie
- Gecertificeerde Instellingen (GI's)
- Voorbereiding en uitvoering bestuurlijke / strategische overleggen / (thema)bijeenkomsten (circa 80 overleggen/bijeenkomsten op jaarbasis)

Hierover is regelmatig gerapporteerd aan het Strategisch Opdrachtgevers Overleg (SOO) en aan de adviescommissie en het DB van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg (GR PG&Z).

1. Inkoop en contractmanagement

In 2019 heeft de RIGG in opdracht van de 12 Groninger gemeenten de Jeugdhulp ingekocht. De inkoop van Zorg in Natura (ZIN) heeft door middel van een Open House inkoopprocedure plaatsgevonden. Voor de Gecertificeerde Instellingen, Jeugdhulpplus en administratiekantoren is gebruik gemaakt van een Europese aanbesteding. Voor een aantal specifieke taken, zoals Veilig Thuis en de crisishulp is gekozen voor begrotingssubsidies.

Het merendeel van de jeugdhulpaanbieders van jeugdhulp heeft geleverd en gedeclareerd binnen de Open House. De halfjaarlijkse toetredingsrondes zijn uitgevoerd en binnen deze halfjaarlijkse termijnen zijn tevens wijzigingen in een aantal producten en afspraken gecommuniceerd. Verder is er

een start gemaakt met de invoering van een contractmanagementsysteem. Daarnaast is er onder andere inzet geweest op de dossiers Spoed voor Jeugd, Jeugdhulpplus, Kort intensief, Loon- en prijsindexatie en gecertificeerde instellingen.

2. Advies

De RIGG heeft een adviesfunctie over programmering, sturing en ontwikkeling van jeugdhulp naar alle gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling PG&Z. Gemeenschappelijke beleidsadviezen over de transformatie van de jeugdhulp, of voorstellen voor convenanten of samenwerkingsovereenkomsten worden door de RIGG, in samenwerking met de ambtenaren jeugd aan het SOO en Dagelijks Bestuur PG&Z voorgelegd.

3. Monitoring

In 2019 hebben alle gemeenten beschikking gekregen over een monitor in Power BI van de eigen gegevens. Hiermee kunnen gemeenten zelf de lokale analyses maken en beter inzicht krijgen in hun eigen kosten en de actuele stand van zaken. De RIGG heeft de beschikking over de regionale gegevens voor een regioanalyse. Er zijn diverse verbeteringen doorgevoerd in Power BI. Samen met de gemeenten wordt de inhoud van de monitor en het dashboard verder ontwikkeld.

4. Ondersteuning van de transformatie

Via het accountmanagement zijn door de RIGG nauwe contacten onderhouden met de gemeenten, zodat er een helder beeld is van wat er speelt op de verschillende niveaus in de uitvoering. Verder is het accountmanagement goed op de hoogte van de belangrijkste issues op het gebied van inkoop en contractmanagement. Op die manier is invulling gegeven aan de ondersteuning van de transformatie.

Verder is er in 2019 de samenwerking met de gemeenten verder vorm gegeven door de inzet van beleidscapaciteit voor de uitvoering van de bij de RIGG belegde taken. De afstemming vindt plaats via het RIGG overleg en het Ambtelijk Platform Jeugd. Eind 2019 is de regionale overlegstructuur herzien in het kader van 'De Grote Verbouwing'. Hierdoor zal begin 2020 een nadere invulling worden gegeven aan beide overleggen.

5. Ondersteunende taken op het gebied van financiën, administratieve processen en ICT

Het eerste half jaar heeft in het teken gestaan van de verantwoording kosten jeugdhulp 2018 naar gemeenten. Dit was de eerste verantwoording waarbij de financiële solidariteit tussen de, destijds twintig, gemeenten grotendeels was losgelaten en bovendien het eerste jaar met open house met 212 jeugdhulpaanbieders die een productieverantwoording hebben aangeleverd. Bij de verantwoordingen naar alle gemeenten is ook in 2019 een goedkeurende controleverklaring van de accountant verkregen.

Daarnaast is in 2019 in nauwe samenwerking met de gemeenten gewerkt aan de verbetering van het prognosemodel en het dashboard. Er is regelmatig een prognose gegeven over de hoogte van de uitgaven, waarbij de prognoses in de loop van het jaar steeds nauwkeuriger zijn geworden. Vanuit ICT is gewerkt aan verbetering van de datakwaliteit, het optimaliseren van het berichtenverkeer en de gevolgen van de gemeentelijke herindelingen.

Wat heeft het gekost

Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
			2019	2019	2019	2019
RIGG	lasten	Totaal lasten	2.310	2.855	2.640	215
RIGG	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-2.310	-2.855	-2.855	0
		Overige bijdragen			-130	130
		Totaal baten	-2.310	-2.855	-2.985	130
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-345	345
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-345	345

4. Paragrafen

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten kent de begroting een aantal verplichte paragrafen. In deze jaarrekening zijn de paragrafen Weerstandsvermogen en Risicobeheersing, Bedrijfsvoering en Financiering opgenomen. De overige verplichte paragrafen (Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Verbonden partijen en Grondbeleid) zijn niet van toepassing en derhalve niet opgenomen.

4.1. Paragraaf : Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.1.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het BBV schrijft voor dat we in de jaarrekening een beoordeling moeten geven van het weerstandsvermogen. Deze beoordeling geeft aan hoe robuust de begroting is. Een robuuste begroting houdt volgens de BBV-voorschriften in dat niet elke financiële tegenvaller in de begroting dwingt tot bezuinigen. De beoordeling van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

1. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; de weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken,
2. een inventarisatie van de risico's en ontwikkelingen;
3. een beoordeling van de weerstandscapaciteit en de risico's
4. de kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie.

4.1.2 Weerstandscapaciteit PG&Z-regeling

De beschikbare weerstandscapaciteit is gelijk aan de algemene reserve per 31 december 2019 van € 728.000. De bestemmingsreserves dienen ter afdekking van incidentele uitgaven en zijn derhalve buiten de risico-afweging voor het weerstandsvermogen gehouden. In de begroting is de aard van de bestemmingsreserve beschreven.

Ten aanzien van de RIGG zijn geen risico's te onderkennen. De algemene reserve van de RIGG is niet beschikbaar voor risico's van de GGD.

4.1.3 Inventarisatie risico's en ontwikkelingen

De GGD monitort periodiek de risico's voor uitvoering van de GGD-taken in het kader van de P&C cyclus. Onderstaand overzicht geeft een actueel beeld van de risico's van de GGD. Voor de afdekking van deze middelen zijn geen middelen beschikbaar en dient de weerstandscapaciteit. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de risicoparagraaf van het programma gezondheid.

nummer	Financiële risico's	risico-inschatting
1	WGA risico	50.000
2	WW risico	80.000
3	Boventalligheid	130.000
4	Niet realiseren bezuinigingen	100.000
5	Verzelfstandiging	75.000
6	Verborgten kosten	90.000
7	Verminderen en uitname taken	400.000
8	Indexering	100.000
9	Kostendekkendheid forensische geneeskunde	25.000
	Totaal financiële risico's	1.050.000

1. WGA-risico

Risico

De (vanaf 2020 zelfstandige) GGD is eigenrisicodragers voor de WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen). De WIA is de opvolger van de WAO en is een wet die het inkomen van (gedeeltelijke) arbeidsongeschikte werknemers regelt. De GGD heeft zich, in vervolg op de huidige praktijk, niet hiervoor verzekerd. Dit zou ongeveer jaarlijks € 130.000 kosten. Dit betekent dat de GGD zowel financieel als procedureel verantwoordelijk is voor arbeidsongeschiktheidsgevallen. De GGD maakt voor het WGA én WW risico vanuit de bezuinigingsronde 2019 € 60.000 structureel vrij. Eind 2020 moet bezien worden of dit in structurele zin voldoende is.

Voor vijf thans langdurig zieke medewerkers speelt bij de verzelfstandiging het risico van arbeidsongeschiktheid. Het risico ten aanzien van deze medewerkers is op € 100.000 ingeschat. De gemeente Groningen neemt hier in het kader van de verzelfstandiging de helft met een maximum van € 50.000 voor zijn rekening. Het meerdere is voor rekening van de GGD. Dit risico wordt op € 50.000 incidenteel geschat.

Kans

De mogelijkheid dat het risico zich de komende jaren voordoet wordt op 100% geschat. Het incidentele risico is daarmee € 50.000.

Beheersmaatregelen

Monitoren van het risico om niet te verzekeren.

2. WW-risico

Risico

De rekening van het UWV voor medewerkers die na 1 januari 2020 in de WW komen en een WW-uitkering ontvangen komt ten laste van de GGD. De GGD heeft hier geen budget voor. De GGD werkt voor tijdelijke opdracht in de regel met tijdelijke aanstellingen. Indien een aanstelling niet wordt verlengd door krimp van de vraag is er een potentieel WW-risico. Dit incidentele risico wordt ingeschat op € 40.000 per medewerker, waarbij wordt uitgegaan van twee medewerkers. Het zou goed zijn om structureel ruimte in de begroting te creëren voor één medewerker.

Kans

De claim op het weerstandsvermogen is € 80.000. Hiermee kan het risico voor twee medewerkers voor een jaar worden opgevangen.

Beheersmaatregelen

De GGD zal tijdelijke opdrachten of de flexibele schil minder met tijdelijke contracten moeten invullen en meer met een constructie via pay roll of externe inhuur.

3. Risico boventallige medewerkers

Risico

Door de 'schone lei-afspraken' tussen de gemeente Groningen en de GGD bij de verzelfstandiging zijn er begin 2020 geen boventallige medewerkers. Ervaring van de afgelopen jaren leert dat de situatie van boventalligheid of medewerkers, die op een ander spoor komen door veranderende werkzaamheden gemiddeld 2 medewerkers op jaarbasis zijn. Het incidentele risico wordt geraamd op € 65.000 per medewerker.

Kans

De claim op het weerstandsvermogen is € 130.000. Hiermee kan het risico voor twee medewerkers voor een jaar worden opgevangen.

Beheersmaatregelen

Boventallige medewerkers worden zo snel mogelijk opgenomen in een herplaatsingstraject. Eens per kwartaal wordt de voortgang van het traject geëvalueerd. Als er sprake is van onvoldoende voortgang wordt binnen twee jaar een ontslagtraject ingezet.

4. Risico later realiseren van de bezuinigingen

Risico

De te realiseren bezuiniging in de bezuinigingsronde 2019/2020 bedraagt € 1 mln. Van de geplande bezuinigingen is in 2019 voor € 170.000 niet gerealiseerd en doorgeschoven naar 2020. De te realiseren bezuiniging voor 2020 is € 400.000. Hier is ook een risico op vertraging in de realisatie. Het doel van de bezuiniging was om enige budgetruimte vrij te maken voor onvoorziene situaties. Deze ruimte wordt nu gebruikt voor niet-voorziene uitgaven die bij de verzelfstandiging naar voren zijn gekomen.

Kans

De bezuinigingen zijn ingeboekt. Het niet halen van de bezuiniging komt terug in de overschrijding en daarmee in het resultaat. Het risico wordt op € 100.000 ingeschat, wat als claim op het weerstandsvermogen is meegenomen.

Beheersmaatregelen

De bezuinigingen vinden plaats in projectvorm en worden periodiek gemonitord. Mocht de realisatie niet haalbaar blijken wordt alternatieve bezuinigingsmogelijkheden gekeken.

5. Risico verzelfstandiging

Risico

Nu de GGD per 1-1-2020 is verzelfstandigd, is ook duidelijk geworden dat op een aantal bedrijfsvoeringsonderdelen beter moet worden gestuurd. Ook zullen de ICT- en facilitaire kosten moeten worden teruggebracht door de aantallen te verlagen en kosten meer door te rekenen naar de gebruiker. Uitbreidingen en nieuwe ontwikkelingen kunnen alleen worden gerealiseerd indien er structurele middelen beschikbaar komen. In de bedrijfsvoering moet erop gestuurd worden in 2020 een overschrijding van € 235.000 en voor 2021 een overschrijding van € 180.000 terug te brengen.

Kans

Door de afbouwregeling wordt de kans dat de overschrijding in 2020 optreedt op 25% ingeschat en in 2021 op 50%. Dit brengt het incidentele risico voor de GGD op afgerond € 150.000. Aangezien de GGD ook stuurt op dit (incidentele) risico wordt de kans dat het risico zich voordoet op 50% of € 75.000 geschat.

Beheersmaatregelen

Projectmatig wordt gestuurd op het terugbrengen van deze uitgaven en het efficiënter inrichten van deze werkprocessen.

6. Risico verborgen kosten

Risico

Er is binnen het beschikbare overheadbudget € 81.000 vrijgemaakt voor verborgen kosten. Er kan echter niet worden uitgesloten dat bepaalde kosten zijn gemist en deze in latere jaren alsnog naar voren komen. Het effect van verborgen kosten was € 180.000. De inschatting is dat het risico van verborgen kosten de komende jaren ook € 180.000 is en de kans dat dit ook optreedt 50% is. Het risico is daarmee zowel incidenteel als structureel € 90.000.

Kans

De inschatting is dat het risico van verborgen kosten de komende jaren ook € 180.000 is en de kans dat dit ook optreedt 50% is. Het risico is daarmee zowel incidenteel als structureel € 90.000.

Beheersmaatregelen

Monitoren en bewaken van uitgaven. Eigenaarschap van de uitgaven beoordelen en kijken naar de mogelijkheden om kosten door te berekenen.

7. Risico taakuitname en verminderen contracten derden

Risico

Dit risico houdt in dat gemeenten en/of derden contracten met de GGD opzeggen of verlagen. De GGD zal dan de capaciteit moeten verlagen of verschuiven en de overhead naar rato moeten verlagen. Ingewikkeld is dat de GGD niet zonder meer binnen het personeelsbestand kan schuiven. Ook heeft de overhead vooral een vast karakter. Gezien de opzeggingen en verlagingen van de laatste jaren is de GGD minder flexibel geworden om nieuwe taakuitnames op te vangen.

Facultatieve taken

De totale omvang van de facultatieve taken van de GGD is ca. € 5,7 mln. De dienstverlening tussen de deelnemende gemeenten en de GGD wordt met dienstverleningsovereenkomsten afgestemd en vastgelegd. De deelnemende gemeenten hebben voor 2021 voor ca. € 0,6 mln. aan taken opgezegd. Gezien de opzeggingen van de afgelopen jaren, is het gemiddelde € 0,3 mln. per jaar. Deze omzet is voor 2/3 primair personeel en voor 1/3 overhead. De frictieregeling is in 2019 bijgesteld om vooral de structurele teruggang in overhead tijdelijk op te kunnen vangen. Als dit tempo echter doorgaat komt er een punt dat de overhead structureel niet meer is terug te brengen of tijdelijk is op te vangen met de frictieregeling.

Wettelijke taken

De GGD heeft opdracht gekregen van de deelnemende gemeenten om door middel van een kerntakendiscussie € 750.000 structureel te bezuinigen op de wettelijke taken, die in solidariteit zijn gefinancierd vanaf 2022 en indien mogelijk vanaf 2021. Er staat druk op het zo snel mogelijk realiseren van deze bezuiniging. Dit betekent dat de GGD op de primaire- en overheadfuncties moet afbouwen. Het risico van frictie en vertraging in de realisatie van de bezuiniging is groot.

Taken voor derden

In de exploitatie wordt rekening gehouden met inkomsten voor detacheringen, opdrachten en subsidies bij externe partijen. Er worden jaarlijks afspraken verlaagd, veranderd of opgezegd. Ook worden nieuwe afgesloten. In 2018 heeft het grootste wijziging plaatsgevonden, toen het contract met het COA (TBC) aanzienlijk is verlaagd (€ 1,2 mln.) door minder instroom asielzoekers. Het risico wordt op € 100.000 ingeschat.

Kans

Het totaal van het becijferde structurele risico's is € 1,15 mln.

- Gezien de maatregelen ten aanzien van de facultatieve taken is de kans dat dit risico extra incidentele effecten heeft vooral aanwezig bij de overhead. De claim op het weerstandsvermogen is daarmee 1/3 van € 0,3 mln. (€ 100.000)
- In het gunstige scenario is het incidentele risico € 250.000, namelijk het aandeel van de overhead in de taakstelling.
- Ten aanzien van de opdrachten met derden is de inschatting, dat dit risico zich 1 keer in de twee jaar zich voordoet. De claim op het weerstandsvermogen is derhalve 50% van € 100.000 (€ 50.000).

Beheersmaatregelen

Het risico van taakuitname is vooral gelegen in de overhead en medewerkers primair proces, die 1 op 1 zijn verbonden aan de opdracht. Indien dat laatste niet het geval is kan met natuurlijk verloop de afname voor een deel worden opgevangen. Ook wordt op het moment van taakuitname bekeken of medewerkers zo snel mogelijk ingezet kunnen worden op formatieplaatsen die nog niet bezet zijn of die vrijkomen. In het geval van herplaatsing worden medewerkers binnen twee weken in een herplaatsingstraject geplaatst.

Bij grotere uitname van taken bestaat het risico dat de vaste overhead moet krimpen. Het gaat hierbij om onder andere de huisvesting en ICT. In de afspraken met de gemeente Groningen is vastgelegd dat een bezuiniging op de overhead ook effect heeft op de service level agreements (SLA's) met de gemeente.

8. Risico indexering

Risico

De loon- en prijsindexering wordt vooraf ingeschat. Achteraf blijkt vaak dat de indexering te laag is ingeschat. Dit wordt structureel een jaar later hersteld, maar niet met terugwerkende kracht. Incidenteel is er een nadeel in het jaar dat de indexering te laag bleek ingeschat. In 2019 is alleen het nadeel van dit risico op de lonen al € 200.000. Dit risico is ook voor 2020 aangehouden.

Het terugwerkende krachteffect op de inkooprijzen was in 2019 en 2020 ook meer dan 1%.

Kans

De kans dat dit risico optreedt is 100%. Bij de jaarrekening 2019 is dit effect opgevangen door de ruimte in de raming van lonen, als gevolg van vervanging van medewerkers in de uitloopschaal en vertraging in de vervangingen. De kans dat het risico zich voordoet is daarmee teruggebracht tot 50%. De claim op het weerstandsvermogen is daarmee € 100.000.

Beheersmaatregel

De index op de inkooprijzen wordt in 2021 voor het eerst gelijkgesteld aan het index op de lonen (i.c. 2,5%).

9. Risico kostendekkendheid forensische geneeskunde

Risico

De kostendekkendheid van de forensische geneeskunde staat onder druk. De productie omzet van deze exploitatie is normaliter ca. € 560.000, waarvan € 350.000 vanuit het Politie-contract en het restant hoofdzakelijk uit de lijkschouw voor gemeenten. De vaste kosten liggen hoger. Het risico is, dat afhankelijk is van de omvang van de productie, ongeveer € 50.000.

Punt is dat het contract met de Politie vastligt en niet kan worden aangepast tot de nieuwe aanbesteding (vermoedelijk per 2021).

Het risico ten aanzien van de aanbesteding van de medische arrestantenzorg door de Politie is actueel. Het risico is dat € 0,2 mln. aan omzet bij een aanbesteding (vanaf 2021) kan vervallen. Dit betekent ook iets voor de (kostendekkendheid van de) dienstverlening in het kader van de lijkschouw aan gemeenten. Naar verwachting ontstaat hierover op korte termijn meer duidelijkheid. Het omzetriskico van het wegvallen van deze taak is deels bij punt 7 meegenomen. Dit zal echter ook consequenties hebben voor de tarifiering en uitvoering van de lijkschouw aan gemeenten.

Kans

De kans dat bovengenoemde risico's optreden wordt geschat op 50%. Het risico bedraagt daarmee € 25.000.

Beheersmaatregelen

Op de productie kan niet worden gestuurd. De beheersmaatregel is dat de uitgaven goed worden gemonitord.

10. Exit-risico.

De GGD heeft SLA's met de gemeente Groningen afgesloten voor een periode van 5 jaar vanaf 2020. De GGD heeft de mogelijkheid om na 3 jaar de SLA's op te zeggen en op een andere manier

de overhead te organiseren. Deze exit zou de definitieve ontvlechting van de gemeente Groningen betekenen. Dit betekent dat tegen die tijd een business-case moet worden opgesteld rond deze veranderende bedrijfsvoering. Deze exit zal gepaard gaan met incidentele kosten. Het restant van de reserve verzelfstandiging zal hiervoor worden aangehouden om deze exit incidenteel op te vangen.

In structurele zin is er een risico ten aanzien van de korting van € 300.000 op de overhead, waarmee de gemeente Groningen nu de GGD compenseert voor hogere BTW kosten op de (door Groningen) geleverde overhead. Indien de GGD geen overhead meer afneemt van de gemeente is er een risico dat deze compensatie vervalt. Vanaf 2020 zal de GGD al inclusief BTW moeten begroten voor nieuwe overheadposten. Dit risico zal zich vanaf 2024 voordoen.

4.1.4 Beoordeling toereikendheid weerstandsvermogen

Voor het **programma Gezondheid** bedragen de vrije reserves die tot het weerstandsvermogen gerekend mogen worden per begin boekjaar 2019 € 729.000. De resultaatbestemming van 2019 die in de jaarrekening van 2020 wordt verwerkt leidt tot een toename van de algemene reserve naar € 1.057.000. Dit is ook de omvang van de inschatting van de risico's. Het weerstandsvermogen binnen het programma Gezondheid is gezien de benodigde weerstandscapaciteit krap in evenwicht. Het zijn voor de GGD roerige tijden. De bezuinigingsronde 2019/2020 is nog gaande, waarbij eind 2019 een reorganisatie van de managementstructuur heeft plaatsgevonden. In 2020 wordt een kerntakenopdracht uitgewerkt, die moet uitwijzen of structureel op de inwonersbijdrage 5% kan worden bezuinigd. Meerdere gemeenten hebben facultatieve taken voor 2021 opgezegd. Daarnaast kunnen ook onzekere effecten optreden als gevolg van de verzelfstandiging per 1 januari 2020. Met het bestuur is afgesproken dat in 2020 bij elke regulier rapportagemoment een geactualiseerde risicoberekening wordt gemaakt om de vermogenspositie goed te monitoren.

Voor het **programma RIGG** bedragen de vrije reserves die tot het weerstandsvermogen gerekend mogen worden per ultimo boekjaar 2019 € 238.000. De resultaatbestemming van 2019 die in de jaarrekening van 2020 wordt verwerkt leidt tot een toename van de algemene reserve naar € 283.000. Er zijn geen risico's te onderkennen voor het programma RIGG. Het weerstandsvermogen binnen het programma RIGG is gezien de benodigde weerstandscapaciteit toereikend.

In bovenstaande beoordeling is geen rekening gehouden met de effecten als genoemd bij de gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening 2019 ten aanzien van het COVID-19 (Corona) virus. Dit heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren

4.1.5 Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling. Om dit te bereiken wordt vanuit het BBV voorgeschreven dat de

paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing minimaal de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt:

De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De **solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van de gemeenschappelijke regeling bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

De **structurele exploitatieruimte** vergelijkt de structurele baten en structurele lasten met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing) te dekken. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Rekening 2019	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
netto schuldquote	-13%	-14%	19%
solvabiliteitsratio	5%	24%	19%
structurele exploitatieruimte	-4%	0%	10%

De functie van de RIGG als 'administratiekantoor' bepaalt in belangrijke mate de uitkomst van de kengetallen in de balans. Dit verklaart de schommelingen en vertroebelt het inzicht in de kengetallen.

4.2. Paragraaf : Financiering

De PG&Z-regeling financiert haar investeringen in beginsel uit eigen middelen, verkregen uit bijdragen van deelnemende gemeenten. Wanneer de eigen middelen ontoereikend zijn kan voor investeringen aanvullende financiering worden aangetrokken.

In 2012 heeft het bestuur besloten om via de gemeente Groningen een lening aan te trekken ter waarde van 1 miljoen. De lening was aangegaan om de vervanging van een Mobiele Röntgen Unit (MRU) voor de TBC-bestrijding in Groningen, Drenthe en Friesland te financieren. De aanschaf heeft plaatsgevonden in het tweede kwartaal van 2013. De lening is halverwege 2013 geëffectueerd.

Aan de PG&Z-regeling is door de minister van Financiën op grond van artikel 9 van de regeling Schatkistbankieren een uitzondering verleend inzake de verplichting tot schatkistbankieren voor decentrale overheden. Deze uitzondering betekent dat de PG&Z-regeling zich niet hoeft aan te melden bij het Agentschap en geen rekening hoeft te openen voor het schatkistbankieren. Ook krijgt de PG&Z-regeling geen rekening-courant bij de schatkist. Deze uitzondering is aan de PG&Z-regeling verleend op basis van het feit dat de organisatie niet beschikt over eigen middelen en dat eventuele overtollige middelen via een andere decentrale overheid in de schatkist zullen worden aangehouden. Gezien voorgaande wordt geen overzicht van de kasgeldlimiet opgenomen. Het EMU-saldo is in bijlage 2 opgenomen.

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm is bij ministeriële regeling bepaald en houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit het volgende overzicht blijkt dat ruim binnen de renterisiconorm wordt gebleven.

Berekening renterisiconorm (in mln.)	2019
1. Rente herziening	
2. Betaalde aflossing	0,1
3. Renterisico (1+2)	0,1
4. Begrotingstotaal	18,5
5. Vastgesteld percentage	0,2
Renterisiconorm (4*5)	3,7
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	3,6

4.3. Paragraaf : Bedrijfsvoering

Het bijzondere van de PG&Z-regeling is dat deze geen eigen uitvoerend apparaat heeft. In artikel 8 lid 2 van de regeling staat namelijk dat de gemeenschappelijke regeling opdracht verstrekt aan de GGD Groningen om de werkzaamheden voor de gemeenschappelijke regeling uit te voeren. De PG&Z-regeling heeft dus strikt genomen geen eigen bedrijfsvoering.

5. Jaarrekening 2019

5.1. Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten PG&Z			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Programma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2019	2019	2019	2019
Gezondheid - GGD	lasten	Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	12.279	12.279	12.141	138
		Specialistische Zorg en veiligheid	4.458	4.458	4.358	100
		GGD Algemeen	1.750	1.750	263	1.487
		Totaal lasten programma Gezondheid	18.487	18.487	16.762	1.725
Gezondheid - GGD	baten	Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	-12.279	-12.279	-12.279	0
		Specialistische Zorg en veiligheid	-4.458	-4.458	-4.470	12
		GGD Algemeen	-1.750	-1.750	-1.739	-11
		Totaal baten programma Gezondheid	-18.487	-18.487	-18.488	1
Overhead - RIGG	lasten	RIGG	2.310	2.855	2.640	215
	baten	RIGG	-2.310	-2.855	-2.985	130
		Totaal programma RIGG	0	0	-345	345
Algemene dekkingsmiddelen		Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting		Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Onvoorzien		Onvoorzien	0	0	0	0
		Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	0	-2.071	2.071
Reserve-mutaties		Programma Gezondheid	0	0	0	0
		programma RiGG	0	0	0	0
		totaal mutaties reserves	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-2.071	2.071

5.2. Toelichting overzicht van baten en lasten

Programma (* € 1.000)	Deelprogramma	Toelichting		Resultaat	Aard resultaat	
					Incidenteel	Regulier
Gezondheid - GGD	Lokaal Gerichte Zorg& Jeugd	Diverse incidentele effecten		138 V		138
	Specialistische Zorg& Veiligheid	Diverse incidentele effecten		112 V		112
	GGD Algemeen	Uitgaven verzelfstandiging	-335 N		-335	
		Project aardbevingen	1.758 V		1.758	
		Diverse incidentele effecten	53 V			53
	Totaal GGD algemeen			1.476 V		
Totaal Gezondheid				1.726 V	1.423	303
RIGG				345 V		345
Totaal PG&Z				2.071 V	1.423	648

Toelichting resultaat Programma Gezondheid

Het resultaat van het programma Gezondheid wordt dit jaar sterk beïnvloed door de Rijksuitkering van €1.900.000 voor het project Emotionele en sociale ondersteuning inwoners aardbevingsgebied. Deze gelden zullen vooral in 2020 en 2021 worden besteed. Onder aftrek van de organisatiekosten 2019 resteert een bedrag van € 1.758.000, dat wordt gestort in de reserve Project aardbevingen. Bij de Winterbrief was dit effect PM opgenomen in afwachting van de verwerking. Op grond van het BBV moet deze uitkering als een bate worden verantwoord in 2019.

De uitgaven in het kader van de verzelfstandiging GGD bedragen € 335.000. Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve verzelfstandiging. Bij de tussentijdse rapportage was verwacht dat deze

uitgaven € 400.000 zou zijn. Er ligt in 2020 nog een claim van in elk geval op deze reserve van € 74.000. Mogelijk moeten in dat kader nog nadere kosten worden gemaakt, reden waarom we deze reserve voorlopig in stand laten.

De uitkomst van de reguliere exploitatie bedraagt € 303.000 positief. Bij de Zomerbrief en Winterbrief was de resultaatsverwachting ca. nihil. Al met al een afwijking van 1% van de totale exploitatie van het programma gezondheid. Het positieve resultaat ontstaat door vooral veel kleine voordelige incidentele effecten op de GGD-producten. In vrijwel alle deelprogramma's zijn er incidentele voordelen en nadelen.

Het voordelige effect komt verder door diverse kleinere voordelen, omdat scherp op de tijdige en volledige facturering van de inkomsten is gestuurd. Dit gezien het dreigende tekort, maar ook gezien de verzelfstandiging (jaarafsluiting c.q. ontvlechting uit gemeente Groningen). Daarnaast is bij enkele exploitaties de productie hoger dan begroot.

Bij de winterbrief is een nadelige effect gemeld van € 0,2 mln. voor de hogere loonkosten van de in 2019 afgesloten cao voor het verslagjaar van een hogere indexering en incidentele uitkeringen uitging dan begroot. Dit nadelige effect in de loonkosten is opgevangen door het effect dat bij verloop en ziekte vaak wat later vervanging heeft plaatsgevonden.

Toelichting resultaat programma RIGG

Het financiële resultaat op bedrijfsvoering RIGG 2019 is € 345.000 hoger dan het begrote resultaat van € 0. De lagere lasten (€ 215.000) zijn voornamelijk veroorzaakt doordat de ingezette personele formatie en inhuur externen lager waren dan begroot. De hogere baten zijn veroorzaakt door een hogere doorbelasting IT aan gemeenten (o.a. aanpassingen fusiegemeenten) dan begroot.

Per saldo bedraagt het positieve resultaat voor de PG&Z-regeling als geheel € 2.071.000.

Voor een nadere toelichting op de financiële resultaten verwijzen we naar de deelprogrammarekening in de Jaarrekening 2019. Hierin worden de verschillen groter dan € 50.000 van de baten en lasten ten opzichte van de begroting toegelicht.

5.3. Toelichting deelprogramma's Gezondheid (GGD)

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2019	2019	2019	2019
Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	lasten	Totaal lasten	12.279	12.279	12.141	138
Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-12.279	-12.279	-12.279	0
		Totaal baten	-12.279	-12.279	-12.279	0
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-138	138
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-138	138

Toelichting

Ultimo 2018 is een voorziening 'casusregie' gevormd voor de financiering van de frictiekosten van de gemeenten in verband met de overgang van de voormalig BJZ medewerkers naar de gemeenten. De voormalig BJZ medewerkers zijn bij hun overgang vanuit Bureau jeugdzorg bij de gemeente Groningen in dienst gekomen in de uitvoeringsorganisatie van de GGD. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij deze actualisatie is gebleken dat van de voorziening € 156.000 kan vrijvallen (minder lasten).

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2019	2019	2019	2019
Specialistische Zorg en veiligheid	lasten	Totaal lasten	4.458	4.458	4.358	100
Specialistische Zorg en veiligheid	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-2.522	-2.522	-2.522	0
		Overige bijdragen	-1.936	-1.936	-1.948	12
		Totaal baten	-4.458	-4.458	-4.470	12
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-112	112
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-112	112

Toelichting

Het voordelige effect komt door diverse kleinere voordelen, omdat scherp op de tijdige en volledige facturering van de inkomsten is gestuurd. Dit gezien het dreigende tekort, maar ook gezien de verzelfstandiging (jaarafsluiting c.q. ontvlechting uit gemeente Groningen). Daarnaast is bij enkele exploitaties de productie hoger dan begroot.

			Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	2019	2019	2019	2019
GGD Algemeen	lasten	Totaal lasten	1.750	1.750	263	1.487
GGD Algemeen	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-1.600	-1.600	-1.600	0
		Overige bijdragen	-150	-150	-139	-11
		Totaal baten	-1.750	-1.750	-1.739	-11
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-1.476	1.476
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-1.476	1.476

Toelichting

Het voordelige effect betreft de rijksuitkering van €1.900.000 voor het project Emotionele en sociale ondersteuning inwoners aardbevingsgebied. Deze gelden zullen vooral in 2020 en 2021 worden besteed. Onder aftrek van de organisatiekosten 2019 resteert een voordeel van € 1.758.000.

De uitgaven in het kader van de verzelfstandiging GGD leiden tot een nadeel van € 335.000.

5.4. Toelichting deelprogramma RIGG

Deelprogramma	baten of lasten	Programma- onderdeel	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Jaarrekening	Afwijking
			2019	2019	2019	2019
RIGG	lasten	Totaal lasten	2.310	2.855	2.640	215
RIGG	baten	Bijdrage gemeenschappelijke regeling	-2.310	-2.855	-2.855	0
		Overige bijdragen			-130	130
		Totaal baten	-2.310	-2.855	-2.985	130
		Gerealiseerd saldo baten en lasten	0	0	-345	345
Reserve-mutaties		Toevoeging	0	0	0	0
		Onttrekking	0	0	0	0
		Gerealiseerd resultaat	0	0	-345	345

Toelichting

Het financiële resultaat op bedrijfsvoering RIGG 2019 is € 345.000 hoger dan het begrote resultaat van € 0. De lagere lasten (€ 215.000) zijn voornamelijk veroorzaakt doordat de ingezette personele formatie en inhuur externen lager waren dan begroot. De hogere baten zijn veroorzaakt door een hogere doorbelasting IT aan gemeenten (o.a. aanpassingen fusiegemeenten) dan begroot.

5.5. Overzicht incidentele baten en lasten

De begroting van de PG&Z is structureel in evenwicht. Hier zijn in 2019 geen incidentele posten in opgenomen. In de jaarrekening zijn de volgende incidentele baten en lasten te benoemen. De posten boven de € 50.000 zijn toegelicht.

Overzicht incidentele baten en lasten	lasten	baten	Saldo
Saldo baten en lasten	19.402	-21.473	-2.071
Mutatie reserves	0	0	0
Rekeningsaldo na bestemming	19.402	-21.473	-2.071
waarvan incidenteel			
GGD - afrekening 2019		-1.648	-1.648
GGD - vrijval voorziening	-155		-155
RIGG - Aanpassing administratiepakket s4j fusiegemeenten		-45	-45
RiGG - Afwikkeling jaren 2016 en 2017 met aanbieders	56		56
RIGG - overige m.n. kostprijsonderzoeken en samenwerking Groninger gemeenten	67		67
Totaal incidenteel	-32	-1.693	-1.725
structureel jaarrekeningsaldo	19.434	-19.780	-346

Van het voordelig rekeningsaldo van € 2.071.000 is voor € 1.725.000 geen rekening in de begroting van 2019. Hierdoor resteert een voordelige afwijking van het structureel saldo van € 346.000.

6. Balans

6.1. Activa

Activa	31-12-2018			31-12-2019		
(* € 1.000)	GGD	RIGG	PG&Z	GGD	RIGG	PG&Z
<i>Immateriële vaste activa</i>						
- kosten sluiten geldleningen						
- kosten onderzoek en ontwikkeling						
<i>Materiële vaste activa</i>						
- investeringen met economisch nut	464		464	367		367
- investeringen met maatschappelijk nut						
<i>Financiële vaste activa</i>						
a. kapitaalverstrekkingen aan:						
1. deelnemingen						
2. gemeenschappelijke regelingen						
3. overige verbonden partijen						
b. leningen aan:						
1. woningbouwcorporaties						
2. deelnemingen						
3. overige verbonden partijen						
c. overige langlopende leningen						
d. overige uitzettingen > 1 jaar						
e. bijdrage aan activa voor derden						
Totaal vaste activa	464	0	464	367	0	367
<i>Voorraden</i>						
a. grond- en hulpstoffen						
1. niet in exploitatie genomen bouwgrond						
2. grond- en hulpstoffen						
b. onderhanden werk						
c. gereed product en handelsgoederen						
d. vooruitbetalingen						
<i>Uitzettingen korter dan een jaar</i>						
a. vorderingen op openbare lichamen	72	3.118	3.190		16.300	16.300
b. verstrekte kasgeldleningen						
c. RC-verhoudingen met niet financiële instellingen						
d. overige vorderingen		2.249	2.249		215	215
e. overige uitzettingen						
<i>Liquide middelen</i>				2.726	-122	2.604
<i>Overlopende activa</i>	11	29.310	29.321	1.648	265	1.913
Totaal vlottende activa	83	34.677	34.760	4.374	16.658	21.032
Totaal activa	547	34.677	35.224	4.741	16.658	21.399

6.2. Passiva

Passiva	31-12-2018			31-12-2019		
(* € 1.000)	GGD	RIGG	PG&Z	GGD	RIGG	PG&Z
<i>Eigen vermogen</i>						
- algemene reserve	1.294	100	1.394	729	238	967
- bestemmingsreserves voor egalisatie tarieven						
- overige bestemmingsreserves	1.351	108	1.459	880	70	950
- resultaat voor bestemming	-1.036	100	-936	1.726	345	2.071
<i>Voorzieningen</i>	772		772	0		0
<i>Vaste schulden van langer dan een jaar</i>						
a. obligatieleningen						
b. onderhandse leningen aan:						
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars						
2. binnenlandse banken en ov. financiële instellingen						
3. binnenlandse bedrijven						
4. openbare lichamen	500		500	400		400
5. overige binnenlandse sectoren						
6. buitenlandse instellingen						
c. door derden belegde gelden						
d. waarborgsommen						
e. vooruitontvangen bedragen langer dan 1 jaar						
Totaal vaste passiva	2.881	308	3.189	3.735	653	4.388
<i>Netto vlottende schulden korter dan een jaar</i>						
a. kasgeldleningen o/g						
b. bank- en giroaldi	-3.967	32.783	28.816			0
c. overige schulden	35	1.502	1.537	11	93	104
<i>Overlopende passiva</i>	1.598	84	1.682	995	15.912	16.907
Totaal vlottende passiva	-2.334	34.369	32.035	1.006	16.005	17.011
Totaal passiva	547	34.677	35.224	4.741	16.658	21.399

6.3. Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het AB de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar leiden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvinden; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume word geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vennootschapsbelasting

De PG&Z stelt zich op het standpunt dat zij geen ondernemingsactiviteiten heeft ontplooit en derhalve is geen fiscale positie uit hoofde van de vennootschapsbelasting opgenomen in de jaarrekening.

Balans

Vaste activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeenschappelijke regeling duurzaam te dienen.

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen word op het saldo afgeschreven. Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de

jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Slijtende investeringen worden met ingang van het jaar nadat de investering is verworven op jaarbasis afgeschreven. De afschrijving geschiedt lineair. De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren :

Dienstauto's	6-8
Mobiele röntgenapparatuur	10
Koelkasten	10

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht voor zover noodzakelijk wordt geacht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen betreft het saldo van de bezittingen en schulden en bestaat uit de reserves en het resultaat voor bestemming van het lopende jaar.

Voorzieningen

De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde.

Lang vreemd vermogen

Het lang vreemd vermogen is opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Gebeurtenissen na balansdatum

Verzelfstandiging GGD

De GGD Groningen is per 1 januari 2020 een openbaar lichaam binnen de gemeenschappelijke regeling PG&Z. Het openbaar lichaam is een rechtspersoon. De uitvoering van de GGD taken is niet meer belegd bij de gemeente Groningen. Het personeel heeft sinds 1 januari 2020 dan ook een dienstverband bij de GGD en niet meer bij de gemeente Groningen. Met de gemeente Groningen zijn financiële afspraken gemaakt ten aanzien van de verzelfstandiging. Het algemeen bestuur heeft deze afspraken op 13 december 2019 vastgesteld.

De financiële afspraken zijn als volgt verwerkt in de jaarrekening :

1. Vier medewerkers zijn niet mee overgegaan naar de GGD. De GGD heeft in 2019 een dotatie gedaan aan de reorganisatievoorziening van de gemeente Groningen voor deze medewerkers van € 205.000 opgenomen.
2. De voorziening casusregie wordt per 1 januari 2020 afgerekend met de gemeente Groningen naar de stand van 31 december 2019. De voorziening is derhalve onder de kortlopende schulden opgenomen.

Coronacrisis

De jaarrekening is opgesteld voor de uitbraak van het coronavirus in Nederland (eind februari). De GGD heeft op basis van de Wet Publieke Gezondheid een belangrijke rol te vervullen op het gebied van infectieziektenbestrijding. Op het moment dat deze tekst is opgesteld (medio maart) is dat proces binnen de GGD aanmerkelijk opgeschaald en zijn veel andere processen afgeschaald (bijvoorbeeld onze JGZ-inzet op scholen voor de inspectie kinderopvang, meebewegend op de overheidsmaatregelen die in die sfeer zijn afgekondigd). Niemand weet nog hoe de coronacrisis zich verder ontwikkelt, zodat ook de gevolgen voor de GGD nog niet goed zijn te overzien.

Naast dit soort inhoudelijke c.q. organisatorische bewegingen zal de coronacrisis ook financiële gevolgen hebben voor de GGD. Zo zullen er inkomsten wegvallen voor taken die op basis van productie/prestatie worden afgerekend. Voorbeelden daarvan zijn de deelexploitaties reizigersvaccinaties, hygiëne-inspecties kinderopvang, delen van het Rijksvaccinatieprogramma, Publieke Gezondheid Asielzoekers en Pedagogische Gezinsondersteuning. Daar staat tegenover dat we rond een aantal andere processen minder facturen ontvangen. Per saldo valt te voorspellen dat de coronacrisis de GGD-exploitatie in negatieve zin zal beïnvloeden.

Het financiële effect van de coronacrisis kon gezien de tijd niet als risico worden opgenomen in de risicoparagraaf van de jaarrekening 2019. In vervolg op de bestuurlijke afspraken wordt de risicoparagraaf periodiek gemonitord. Bij de eerstvolgende bestuursvergaderingen zal de financiële impact van deze crisis voor de GGD in beeld worden gebracht, evenals het vraagstuk hoe daarmee om te gaan.

6.4. Toelichting balans Activa

Materiële vaste activa

Geactiveerde kapitaaluitgaven	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerderingen	Afschrijvingen 2019	Verminderings	Boekwaarde 31-12-2019
(bedragen * € 1.000,-)					
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0
Voertuigen	403	0	89	0	314
Machines apparaten en installaties	61	7	12	3	53
Overige materiële vaste activa	0	0		0	0
Totaal	464	7	101	3	367
Maatschappelijk nut	-	-	-	-	-
Economisch nut	464	7	101	3	367

Bij de GGD is slechts in beperkte mate sprake van investeringen. Er is geïnvesteerd in dienstauto's, een mobiele röntgenunits en koelkasten. Op de CB-locaties (consultatiebureaus) maakt de GGD gebruik van koelkasten voor de opslag van vaccinaties.

De desinvestering betreft de afboeking voor de investering van een invalidelift in 2009 op een consultatiebureau in Delfzijl. Een dergelijke lift behoort niet tot de reguliere activa van de GGD.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

Uitzettingen korter dan 1 jaar (* € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019
Vorderingen openbare lichamen	3.190	16.300
Overige vorderingen	2.249	215
Totaal	5.439	16.515

Specificatie per 31-12-2019	RIGG
Te vorderen gemeenten	16.300
Te vorderen zorgaanbieders	215
Totaal	16.515

Een voorziening voor incourantheid wordt niet noodzakelijk geacht, omdat de vorderingen nagenoeg geheel betrekking hebben op de laatste betalingstermijnen van een aantal gemeenten aan de RIGG. Het risico is daarmee beperkt.

Liquide middelen

Liquide middelen (* € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019
Liquide middelen	0	2.604

Overlopende activa

Overlopende activa (* € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019
GGD	11	1.648
RIGG	29.310	265
Totaal	29.321	1.913

De overlopende activa van de GGD ultimo 2019 betreft de afrekening van het jaarresultaat met de gemeente Groningen.

De overlopende activa van de RIGG ultimo 2019 betreft voornamelijk voor € 238.000 de door te schuiven BTW over het vierde kwartaal aan de gemeenten.

6.5. Toelichting balans Passiva

Reserves

Reserves (*€ 1.000)	Betreft	Saldo 31-12-2018	Bestemming resultaat 2018	vrijval	Saldo 1-1-2019	Mutatie 2019	Saldo 31-12-2019
Algemene reserve							
Programma Gezondheid	GGD	1.293	-565	0	729	0	729
Programma RIGG	RIGG	100	138	0	238	0	238
Totaal Algemene reserve		1.393	-427	0	967	0	967
Bestemmingsreserves							
Gezondheidsprofielen	GGD	60	30	0	90	0	90
Managementinfo JGZ	GGD	52	0	0	52	0	52
Dossierherstel JGZ	GGD	39	-39	0	0	0	0
Organisatieontwikkeling GGD	GGD	250	-141	0	109	0	109
Vergunninghouders JGZ	GGD	350	-305	0	45	0	45
Verzelfstandiging GGD	GGD	600	-16	0	584	0	584
Koppeling gemeentelijke systemen	RIGG	70		0	70	0	70
Sturing op financiën	RIGG	38	-38	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves		1.459	-509	0	950	0	950
Totaal Reserves		2.852	-936	0	1.917	0	1.917

Er zijn in 2019 geen mutaties in de reserves geweest, anders dan de resultaatbestemming van 2018.

De *algemene reserve programma Gezondheid* is ingesteld ter egalisatie van schommelingen in bedrijfsvoering. Deze is gevoed uit de resterende jaarresultaten uit het verleden. In 2019 is bij de bestemming van het resultaat 2018 € 565.000 uit de reserve onttrokken bij besluit vaststelling jaarrekening 2018.

De *algemene reserve programma RIGG* is ingesteld ter egalisatie van schommelingen in bedrijfsvoering. Deze is gevoed uit de resterende jaarresultaten uit het verleden. In 2019 is bij de bestemming van het resultaat 2018 € 138.000 aan de reserve toegevoegd bij besluit vaststelling jaarrekening 2018.

De *bestemmingsreserve gezondheidsprofielen* is ingesteld t.b.v. het organiseren van grootschalige gezondheidsenquêtes onder kinderen (basisschool, voortgezet onderwijs) en volwassenen (20-64 en 65+) om een beschrijving te kunnen geven van aspecten van de volksgezondheid. Dit wordt beschreven in rapporten en feitenbladen. In 2019 is bij de bestemming van het resultaat 2018 € 30.000 aan de reserve toegevoegd bij besluit vaststelling jaarrekening 2018.

De *bestemmingsreserve management info JGZ* is ingesteld ter verbetering van de managementinformatie ten aanzien van JGZ verrichtingen en zal worden ingezet om de managementinformatie van de JGZ te verbeteren door het inzet van een rapportagetool.

De *bestemmingsreserve Dossierherstel JGZ* is ingesteld ter dekking van de kosten van herstel en kwaliteitsverbetering dossiers JGZ. Deze reserve is bij besluit vaststelling jaarrekening 2018 opgeheven.

De *bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling GGD* is ingesteld ter dekking van de organisatieontwikkeling van de GGD, in het licht van een aantal bestuurlijke opdrachten. De reserve zal vooral worden besteed aan het kwaliteitscertificering, verbeteren en positioneren traject

dienstverleningsovereenkomsten en de positionering van de OGGZ. In 2019 is bij de bestemming van het resultaat 2018 € 141.000 aan de reserve onttrokken bij besluit vaststelling jaarrekening 2018.

De *bestemmingsreserve Vergunninghouders* is bij besluit vaststelling jaarrekening 2017 gevormd voor de werkzaamheden met betrekking tot vergunninghouders (werkzaamheden 2018 en 2019). Met deze reservering krijgen de gemeenten geen aanvullende rekening voor de dienstverlening aan de vergunninghouders en heeft de GGD een overgangperiode om deze werkzaamheden binnen de reguliere exploitatie op te vangen. In 2019 is bij de bestemming van het resultaat 2018 € 305.000 aan de reserve onttrokken bij besluit vaststelling jaarrekening 2018.

De *bestemmingsreserve Verzelfstandiging* is bij besluit vaststelling jaarrekening 2017 gevormd voor de projectkosten in het kader van de verzelfstandiging van de GGD per 1 januari 2020. In 2019 is bij de bestemming van het resultaat 2018 € 16.000 aan de reserve onttrokken bij besluit vaststelling jaarrekening 2018.

De *bestemmingsreserve Koppeling gemeentelijke systemen*. De RIGG organiseert de routes en het knooppunt voor administratieve en financiële processen tussen de Groninger gemeenten en de ruim 190 jeugdhulpaanbieders, waarbij 12.000 cliënten zijn betrokken. Om dat te faciliteren is de RIGG voornemens om de gemeentelijke systemen te koppelen aan het RIGG-systeem, met als doel een efficiënte en effectieve data-uitwisseling en als resultaat een goede basis voor stuurinformatie.

Eind 2017 heeft het DB het besluit genomen het project *Sturen op financiën* te intensiveren. Dit betekent onder andere extra inzet van de externe projectleider en data specialisten. Deze reserve is bij besluit vaststelling jaarrekening 2018 opgeheven.

Voorziening

Voorzieningen (* € 1.000)	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Naar kortlopende schulden			Saldo 31-12-2019
			uitgaven 2019	afwikkeling	vrijval	
Voorziening Casusregie	772		-242	-375	-155	0

Ultimo 2017 is een voorziening 'casusregie' gevormd voor de financiering van de frictiekosten van de gemeenten in verband met de overgang van de voormalig BJZ medewerkers naar de gemeenten. De voormalig BJZ medewerkers zijn bij hun overgang vanuit Bureau jeugdzorg bij de gemeente Groningen in dienst gekomen in de uitvoeringsorganisatie van de GGD. De voorziening is gevormd om kosten op te vangen van medewerkers, die destijds niet bij een gemeente geplaatst kunnen worden.

Oorspronkelijk was de voorziening gevormd voor 8 voormalig BJZ medewerkers, die niet konden worden overgenomen door de gemeenten en achterblijven bij de gemeente Groningen. Met 2 medewerkers is een vaststellingsovereenkomst afgesloten, die in de jaarrekening 2018 voor € 141.000 onder de kortlopende schulden was opgenomen. Deze medewerkers gaan 1 februari 2020 uit dienst. Ultimo 2019 zijn 2 medewerkers uitgestroomd. De totale loonkosten voor de medewerkers in 2019 minus de detacheringsvergoeding bedraagt € 383.000. Er is daarom na de € 141.000 in 2018, in 2019 € 242.000 onttrokken. De verwachte stand van de voorziening ultimo 2019 bedraagt € 375.000. Hierdoor resteert een vrijval van € 155.000. Overeenkomstig de overkoepelende afspraken met de gemeente Groningen bij de verzelfstandiging wordt de voorziening op basis van de stand per 31 december 2019 afgerekend. De eindstand van de voorziening en de (per saldo) uitgaven over 2019 zijn daardoor onder de kortlopende schulden opgenomen.

Vaste schulden langer dan één jaar

Vaste schulden langer dan een jaar (* € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019
Lening Gemeente Groningen	500	400

Dit betreft de lening die in 2013 opgenomen is voor de financiering van de mobiele röntgenunit. Deze lening heeft een looptijd van 10 jaar met een rentepercentage van 2,195%. Elk jaar zal er € 100.000 worden afgelost.

De rentelast verbonden met deze lening over 2019 bedraagt € 10.426.

Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar

Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar (* € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019
Banksaldo	28.817	0
Crediteuren	1.537	104
Totaal	30.354	104

Het banksaldo 2018 betreft voor € 32,8 mln. een nadelig banksaldo van de RIGG en voor € 4 mln. een voordelig banksaldo van de GGD. De crediteurenpositie 2018 is nagenoeg volledig de crediteurenpositie van de RIGG. Ultimo 2019 is het banksaldo weer voordelig en de crediteurenpositie (GGD : € 11.000; RIGG € 93.000) nagenoeg afgewikkeld.

Overlopende passiva

Overlopende passiva (* € 1.000)	31-12-2018	31-12-2019
GGD	1.598	995
RIGG	84	15.912
Totaal	1.682	16.907

Specificatie GGD - overlopende passiva	Bedrag
SISA Jong Leren Eten	60
SISA Prep	92
SISA Sense	83
Rente transitorisch	2
Voorziening casusregie uitgaven 2019	383
Voorziening casusregie eindstand	375
Totaal	995

Verloopoverzicht Senseregeling (* € 1.000)	31-12-2019
Per 1 januari 2019	0
Subsidiebijdrage 2019	1.992
Overige inkomsten	66
Uitgaven 2019	-1.975
Per 31 december 2019	83

Verloopoverzicht Jong Leren Eten (* € 1.000)	31-12-2019
Per 1 januari 2019	24
Subsidiebijdrage 2019	175
Uitgaven 2019	-139
Per 31 december 2019	60

Verloopoverzicht PreP (* € 1.000)	31-12-2019
Per 1 januari 2019	0
Subsidiebijdrage 2019	132
Overige inkomsten	1
Uitgaven 2019	-41
Per 31 december 2019	92

Specificatie RIGG - overlopende passiva (* € 1.000)	31-12-2019
Div. posten nog te betalen	472
Te verrekenen posten	15.440
Totaal	15.912

Diverse posten nog te betalen

De voornaamste post zijn de te betalen salariskosten aan de gemeente Groningen over het vierde kwartaal voor de inzet van personeel.

Te verrekenen posten

De grote omvang van de overlopende passiva na afloop van het jaar 2019 komt voort uit de functie van “administratiekantoor” voor de ingekochte jeugdhulp die de RIGG vervult: het innen van de gemeentelijke bijdragen en daarmee de jeugdhulpaanbieders betalen voor de geleverde zorg in dat jaar. De in 2019 via de RIGG ingekochte jeugdhulp vertegenwoordigt een waarde van rond de 180 miljoen euro. Deze lasten zijn voor rekening en risico van de Groninger gemeenten en maken geen onderdeel uit van de staat van baten en lasten van de RIGG.

Het bedrag van € 16 miljoen euro is het saldo op 31/12/2019 van de betaling door de gemeenten aan de RIGG en de betaling door de RIGG aan de jeugdhulpaanbieders. De daadwerkelijke afrekening vindt plaats op basis van de productieverantwoordingen die elke jeugdhulpaanbieder na afloop van het boekjaar aanlevert bij de RIGG.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet van toepassing

7. Wet normering topinkomens

7.1. WNT Bestuur PG&Z

Inleiding

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) geeft aan dat de gemeenschappelijke regeling verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Dit houdt in dat de leden van het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de directeuren van de gemeenschappelijke regeling opgenomen moeten worden in het financieel jaarverslag.

Het bezoldigingsmaximum bestaat uit 100% van het brutosalaris van een minister, inclusief:

- sociale-verzekeringspremies;
- (belaste) onkostenvergoeding;
- beloningen betaalbaar op termijn (voornamelijk het werkgeversdeel van de pensioenreservering).

Voor 2019 geldt een bezoldigingsmaximum van € 194.000. In 2019 hebben geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden.

Dagelijkse leiding

De dagelijkse leiding in 2019 werd uitgevoerd door de directeur van de GGD, de heer Rietveld via de gemeente Groningen. De heer Rietveld ontving daarvoor van de PG&Z geen bezoldiging. Bij de RIGG is de dagelijkse leiding in handen van mevrouw H. Sheerbahadoersing, via de gemeente Groningen. Mevrouw Sheerbahadoersing ontving daarvoor van de PG&Z geen bezoldiging.

Vertegenwoordiging in het Dagelijks Bestuur

Gemeente	Lid Dagelijks Bestuur PG&Z	Functie
Appingedam	mw. A. Usmany-Dallinga	Penningmeester: heel 2019
Groningen	dhr. M.T. Gijsbertsen	Voorzitter: heel 2019
Het Hogeland	mw. K. Rutgers	Lid: heel 2019
Midden-Groningen	dhr. P. Verschuren	Vicevoorzitter en portefeuillehouder Publieke Gezondheid: heel 2019
Stadskanaal	dhr. H.J. Hamster	Portefeuillehouder Jeugdhulp: heel 2019
Westerkwartier	mw. E. Pastoor	Lid: heel 2019

Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur

Het algemeen bestuur werd in 2019 gevormd door alle portefeuillehouders Publieke Gezondheid uit de provincie Groningen. Noch het algemeen bestuur noch het dagelijks bestuur heeft vanuit de regeling enige vorm van vergoeding ontvangen. Omdat de regeling de uitvoering van haar taken bij de gemeente Groningen heeft ondergebracht zijn er geen directeuren in dienst bij de regeling. Er is dus ook geen sprake van bezoldiging.

Gemeente	Lid Algemeen Bestuur PG&Z	Zitting
Appingedam	mw. A. Usmany-Dallinga	heel 2019
Delfzijl	dhr. J.A Ronde	heel 2019
Groningen	dhr. M.T. Gijsbertsen	heel 2019
Het Hogeland	mw. K. Rutgers	heel 2019
Loppersum	dhr. B. Schollema	heel 2019
Midden-Groningen	dhr. P. Verschuren	heel 2019
Oldambt	dhr. B. Boon	heel 2019
Pekela	dhr. H. Busemann	heel 2019
Stadskanaal	dhr. H.J. Hamster	heel 2019
Veendam	mw. A. Grimbergen	heel 2019
Westerkwartier	mw. E. Pastoor	heel 2019
Westerwolde	dhr. W. Potze	heel 2019

Overzicht 1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	M.T. Gijsbertsen	Overige leden AB PG&Z
Functiegegevens²	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging 2019		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
<i>Subtotaal</i>	-	-
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum³	29.100	19.400
-/- Onverschuldigd betaald bedrag ⁴	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	-	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
Totale bezoldiging 2018	-	-

7.2. WNT - GGD

a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	Dhr. A.A. Rietveld
Functiegegevens	Directeur GGD
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Bezoldiging	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2018	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
Bezoldiging	-

7.3. WNT – RIGG

a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	Mw . H. Sheerbahadoersing
Functiegegevens	Directeur RIGG
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/02 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	0,8
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	[€ 84.168]
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	[€ 84.168]
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	[€ 177.523]
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Bezoldiging	[€ 84.168]
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2018	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/02 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging zie tabel 1b	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
Bezoldiging	-

Mevrouw H. Sheerbahadoersing is als directeur RIGG in 2019 de enige leidinggevende geweest zonder dienstbetrekking binnen de gemeenschappelijke regeling werkzaam geweest. Mevrouw H. Sheerbahadoersing is in dienst van de gemeente Groningen en ingehuurd van de gemeente Groningen. De hoogte van haar bezoldiging is het saldo van haar loonkosten minus de kosten voor detachering bij VNG. Het saldobedrag is door de gemeente Groningen bij de RIGG voor de inhuur in rekening gebracht.

b. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

De heer De Graaf is tot en met week 6 van 2018 interim directeur geweest van de RIGG. Vanaf 1 februari 2018 is mevrouw Sheerbahadoersing directeur van de RIGG. Er heeft gedurende één week

een overlap/overdracht plaatsgevonden. Er zijn verder geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in 2018 en 2019 binnen de gemeenschappelijke regeling werkzaam geweest.

Gegevens 2019					
bedragen x € 1	Mw. H. Sheerbahadoersing		Dhr. P de Graaf		
Functiegegevens	Directeur RIGG		Directeur RIGG		
Kalenderjaar	2019	2018	2019	2018	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	[01/01 – 31/01]	[01/02 – 31/12]	N.v.t.	[01/01 – 09/02]	[22/5 – 31/12]
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	[1]	[11]	N.v.t.	[2]	[8]
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum					
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187	€ 182	€ 187	€ 182	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	[19.600]	[€ 247.300]	N.v.t.	[€ 38.200]	[€ 184.000]
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	[€ 266.900]		[€ 207.526]		
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)					
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	[Ja]		[Ja]		
Bezoldiging in de betreffende periode	[€ 11.513]	€ 126.338	[N.v.t.]	[€ 26.125]	[€ 120.375]
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	[€ 137.851]		[€ 146.500]		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		
Bezoldiging	[€ 137.851]		[€ 146.500]		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.		
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		

8. Controleverklaring

9. Bijlagen

9.1. Bijlage 1 : Taakvelden

Taakvelden PG&Z		(bedragen * €1.000)		
nr	naam taakveld	Baten	Lasten	Totaal
04	Overhead	2.985	2.640	345
71	Volksgezondheid	18.644	16.918	1.726
Totaal		21.629	19.558	2.071

Algemene toelichting

- Taakveld overhead zijn de lasten van de RIGG. Het wordt hieronder nader toegelicht
- Taakveld 71 betreft de taken in het kader van de wet Publieke Gezondheid

Nadere toelichting overhead

RIGG

Het programma RIGG omvat de inkoopfunctie van de Groningse gemeenten. Het personeel is niet in dienst van de PG&Z, maar in dienst van de gemeente Groningen en wordt ingekocht van de gemeente Groningen. Dit geldt ook voor de overhead. Ten aanzien van de overhead en het personeel liggen afspraken vast tussen de RIGG (PG&Z) en de gemeente Groningen. De kosten zijn niet toe te rekenen naar een directe kernactiviteit. De kernactiviteit van de RIGG betreft een overheadtaak. De kosten zijn daarom volledig onder overhead gepresenteerd. De werkzaamheden van de RIGG zijn in de beleidsbegroting nader omschreven.

GGD

- In de PG&Z worden geen GGD activiteiten uitgevoerd. Er is ook geen overhead aanwezig binnen de PG&Z. De PG&Z koopt producten in van de gemeente Groningen. Binnen de gemeente Groningen is de overhead op het programma overhead (budgetneutraal) verantwoord.
- Er zijn tussen de Gemeente Groningen en de PG&Z geen afspraken over de inkoop van de overhead.
- De financiering van de PG&Z is op basis van (deel) programmaniveau met een verdeelsleutel inwoner/jeugdige. Er is geen aparte financiering van overhead.
- De overhead van de uitvoeringsorganisatie GGD is niet volledig toe te rekenen aan de PG&Z, omdat deze gedeeltelijk vanuit de PG&Z is gefinancierd.

9.2. Bijlage 2 : EMU-saldo

Omschrijving	2018	2019	2019	2020
	x € 1000,- Rekening	x € 1000,- Rekening	x € 1000,- begroting	x € 1000,- begroting
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-936	2.071		
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	98	101	110	108
3 Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie				
4 Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	31	7	60	94
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, geen betrekking hebbende op bouwgrondexploitatie en niet verantwoord op de exploitatie				
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	42	3		
7 Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d., alleen transacties met derden niet op de exploitatie				
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover niet al op de exploitatie verantwoord				
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	568	383	465	227
10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht				
11 Verkoop van effecten:	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)				
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?				
Berekend EMU-saldo	-1.395	1.785	-415	-213

9.3. Bijlage 3 : SISA verantwoordingsinformatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019							
VWS	H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding Subsidieregeling publieke gezondheid Gemeenten	Aantal consulten 2019 seksualiteits hulpverlening in het verzorgingsgebied. Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 01	Aantal gevonden SOA's 2019 in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 02	Aantal SOA-onderzoeken 2019 in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 03	Besteding 2019 Aard controle R Indicatornummer: H3 / 04	Stand Egalisatiereserve per 31 december 2019 Aard controle R Indicatornummer: H3 / 05
			522	1.414	6.002	€ 1.974.748	€ 82.645
VWS	H5	Subsidieregeling Prep	Aantal intakeconsulten Aard controle R Indicatornummer: H5/01	Aantal vervolgconsulten Aard controle R Indicatornummer: H5/02	Aantal geïnde eigen bijdragen van de gebruiker van € 7,50 per dertig pillen Aard controle R Indicatornummer: H5/03		
			51	8	126		
LNV	L1	Jong Leren Eten - uitkeringen	Besteding 2019 Aard controle R Indicatornummer: L1 / 01				
			€ 139.275				